

FYLKESMANNEN I MØRE OG ROMSDAL
MILJØVERNDELINGA

STORE ROVDYR
ROVVILTSKADE PÅ BUFE

Registrering av jerv, bjørn, gaupe og ulv
og skade som freda rovvilt gjer på
bufe i Møre og Romsdal; 1990

av

Bjørn Petter Løfall

og

Ulf Lucasen

RAPPORT NR. 4 1991

ISBN 82-7430-037-8

ISSN 801-9363

FORORD

Frå og med 1987 blei ansvaret for rovviltregistrering og skadedokumentasjon av store rovdyr overført frå Direktoratet for naturforvaltning til fylkesmennene.

I denne rapporten er resultatene frå registreringane for 1990 i Møre og Romsdal presentert.

Viltforvaltar Ulf Lucassen har hatt ansvaret for registreringane og den vedvarande kontakten med viltnemndene, dei lokale rovdyrkontaktane, bufeeigarane og grunneigarane.

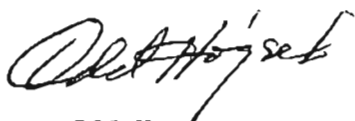
Feltarbeidet er i hovudsak utført av personell hos fylkesmannen si miljøvernavdeling og det lokale nettet med rovdyrkontaktar, spesielt kontaktnettet i jerveforvaltingsområdet. I 1990 har koordinator Johnny Loen for Dovre/Rondane jervregionen hatt ansvaret for jerve-registreringar i fem kommunar i Møre og Romsdal. Vi vil takke for samarbeidet med dei to andre fylka.

Ulf Lucassen, Anne Marit Strøm, Alv Ottar Folkestad og Bjørn Petter Løfall har i samarbeid gått igjennom meldingane og utført dei fleste kadaverundersøkingane utanom jerveforvaltingsområdet. Sistnemnde har skrive rapporten.

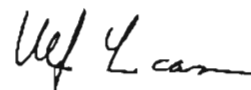
Til slutt vil vi takke alle som har gitt opplysningar til nytte i registreringsarbeidet, med ein spesiell takk til rovdyrkontaktane for feltarbeid. Takk til fylkesagronom Asbjørn Løfaldli ved fylkeslandbrukskontoret i Møre og Romsdal for datamateriale frå sauehaldet i fylket.

Molde, juli 1991

Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Miljøvernavdelinga



Odd Høgset
fylkesmiljøvernssjef



Ulf Lucassen
viltforvaltar

I N N H O L D S F O R T E G N E L S E

Seksjon	Side
1. INNLEIING	2
2. METODAR OG MATERIALE	3
2.1 Rovdyrkurs og kontaktnett for rovdyrregistreringar	3
2.2 Særskilt forvaltingsområde for jerv	3
2.3 Feltarbeid	4
2.4 Vurdering og EDB-registrering av materiale	4
2.5 Rapportering	5
2.6 Materiale	5
3. RESULTAT OG DISKUSJON	7
3.1 Jerv i Møre og Romsdal	7
3.1.1 Registrert aktivitet av jerv	7
3.1.2 Vurdering av jervebestanden	7
3.2 Bjørn i Møre og Romsdal	9
3.2.1 Registrerte bjørnemeldingar	9
3.2.2 Vurdering av bjørnebestanden	10
3.3 Gaupe i Møre og Romsdal	12
3.3.1 Registrert aktivitet av gaupe	12
3.3.2 Vurdering av gaupebestanden	14
3.4 Rovviltmeldingane 1990	15
3.5 Tap av bufe på beite i Møre og Romsdal	15
3.6 Kadaverundersøkingar	17
4. LITTERATUR	18
5. VEDLEGG	20
5.1 Jervemeldingar 1987-1990	20
5.2 Bjørnemeldingar 1987-1990	24
5.3 Gaupemeldingar 1987-1990	25
5.4 Tap av sau og lam på beite 1987	28
5.5 Tap av sau og lam på beite 1987 for organisert beitebruk	29
5.6 Tap av sau og lam på beite 1988	30

<u>Seksjon</u>	<u>Side</u>
5.7 Tap av lam og sau på beite 1988 for organisert beitebruk	31
5.8 Tap av sau og lam på beite 1989	32
5.9 Tap av sau og lam på beite 1989 for organisert beitebruk	33
5.10 Tap av sau og lam på beite 1990 for organisert beitebruk	34
5.11 Kadaverundersøkingar 1990	35
5.12 Rovvilterstatningar 1990	37
5.13 Kontaktpersonar i rovviltarbeidet	38
5.14 Melding om observasjon av rovdyr 19__	39
5.15 Undersøking av kadaver av pattedyr 19__	41
5.16 Rettingar til foregåande rapport	43

SAMANDRAG

I 1987 blei ansvaret for rovdyrregistreringane i Møre og Romsdal overført frå Direktoratet for naturforvaltning til miljøvernavdelinga hos Fylkesmannen. Hovudmålet med registreringsarbeidet er å skaffe oversikt over aktiviteten av dei store rovdyra i Møre og Romsdal, og eventuelt vurdere bestanden av dei.

I 1989 blei det skipa eit eige forvaltingsområde for jerv i Dovre/Rondane-regionen som eit samarbeidsprosjekt mellom fylkesmennene i Oppland, Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal. Dette skal gje ei einsarta og meir korrekt konflikthandsaming mellom jerv og bufe/tamrein.

Det blei arrangert eit rovdyrkurs i 1989 i regi av fylkesmannen si miljøvernavdeling kor representantar for viltnevdene og andre aktuelle/interesserte kontaktpersonar deltok. I tillegg har 5 personar frå Møre og Romsdal vore med på rovviltkurs i 1990 i regi av koordinatoren for jerveforvaltingsområdet. På bakgrunn av kursa er det organisert eit kontaktnett for rovdyrregistreringar i 20 av 38 kommunar. Alle fem kommunane i jerveforvaltingsområdet har fleire rovviltkontaktar.

Det er samla inn 66 meldingar om jerv, 11 meldingar om bjørn og 9 meldingar om gaupe i Møre og Romsdal 1990.

Norsk institutt for naturforskning har for tida eit høg fjellsøkologiprosjekt i Snøhettaområdet der villrein, jerv og fjellrev er sentrale studieobjekt. Der dei m.a. har sporingar av jerv. Det blei ikkje gjennomført sporingar vinteren 1990 pga. dårlege sporing og værtilhøve. I 1989 konkluderte dei med at det blei funne spor av 9-12 forskjellige individ av jerv som var eitt år eller eldre i Snøhetta. Det blei sannsynleg produsert 6 ungar i 3 ulike hi. I omkringliggjande fjell blei det funne spor av 4 forskjellige individ som var eitt år eller eldre. I 1990 var og 3 hi aktive, men ikkje dei 3 same som året før. Ein kan ikkje seie noko om endring i bestanden sidan undersøkingane starta i 1979.

Det blei registrert minimum 4-5 gauper i 1990. Det er ikkje grunnlag for å seie noko om storleik og eventuell endring på bestand(ane) dei siste åra. Til det er materiale for tilfeldig og truleg mangelfullt.

Bestanden av bjørn blir vurdert til 0 dyr i 1990. Det er ikkje grunnlag for å seie noko om eventuell endring i bestand dei siste åra. Det er ikkje noko som tyder på at Møre og Romsdal har fast(e) bestand(ar) eller del i ein fast bestand av bjørn. Med dei lange vandringar som dei skandinaviske bjørnane kan gjere, vil nok streifdyr kunne forekomme.

Det blei ikkje meldt om ulv i 1990.

I alt er 71 kadaver av sau og eitt kadaver av elg undersøkt med omsyn til dødsårsak og eventuell skadevaldar 1990. Resultata frå kadaverundersøkingane er følgjande: 41 jerv/sannsynleg jerv, 2 sannsynleg raudrev, 3 hundedyr/sannsynleg hundedyr, 1 sannsynleg rovdyr, 2 sjukdom/avmagring, 2 anna og 21 uopklara.

1. INNLEIING

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har sidan 1987 hatt ansvaret for kartlegging av store rovdyr i fylket. Målet med arbeidet er så langt som råd å få oversikt over aktivitet og eventuelt bestandane av dei store rovdyra her i fylket. Dei mest aktuelle er jerv, gaupe og delvis bjørn. Her kjem og undersøkingar og dokumentasjon av skadar på bufe valda av rovvilt. Resultata frå registreringane vil bli eit viktig grunnlag for forvaltninga av dei store rovdyra i åra som kjem. I denne rapporten blir arbeidsmetodane og hovudresultata frå registreringane i 1990 presenterte. Materialet på bjørn, jerv og gaupe er handsama og vurdert med omsyn til utbreiing og eventuelt bestand.

Direktoratet for vilt og ferskvannsfisk/Direktoratet for naturforvaltning (seinare kalla DVF og DN), Viltforskninga, har arbeidd med å samle inn og systematisere rovdrymeldingar frå heile landet sidan 1978. I 5-årsperioden 1980-1984 blei det gjennom Rovviltprosjektet arbeid med metodeutvikling for å samle inn, vurdere og lagre opplysningar ved ulike rovdrymeldingar. Ei samla framstilling av omfanget til Rovviltprosjektet er presentert av Sørensen og Kvam (1984). Ei detaljert gjennomgåing av metodane ved registreringsarbeidet er presentert av Sørensen et al. (1984). Registreringsarbeidet til fylkesmannen blir gjort etter den metodikk som er utvikla av Rovviltprosjektet, bortsett frå nokre justeringar.

Då ulv, jerv og bjørn blei freda i byrjinga av 70-talet var ikkje gaupa rekna å vere så sårbar som dei andre. Den er framleis jaktbar, og har hatt liten offentleg prioritet i høve til dei totalfreda artane bjørn, ulv og jerv. I medhald av viltlova av 1981 blei gaupa for første gong i Noreg "yngletidsfreda". Den nye lova førte til overføring av ansvar frå DN til fylkesmennene når det gjeld godkjenning av skotpremieordningar og forvaltingsansvar. Sidan gaupa er rekna for å vere sjeldsynt her i fylket, og at den er ein potensiell skadevaldar på bufe på beite, blir og gaupa sin status drøfta og vurdert i denne rapporten.

Kongeørn og havørn blei freda 6. september 1968. Blant dei finn vi kongeørna som ein potensiell skadevaldar på småfe. Kongeørna sin status som skadevaldar blir og drøfta i denne rapporten.

Frå mai 1989 blei det skipa eit forvaltingsorgan for jervestamma i Dovre/Rondane-regionen. Årsaka til samordninga er å ta vare på intensjonane i forslaget til landsplan for store rovdyr (Waag 1987). På den måten skal det bli enklare å sikre ei stammeorientert forvaltning av jerv og ei einsarta og meir effektiv konflikthandsaming mellom jerv og bufe/tamrein. Modellen med ei stammeorientert forvaltning av jerv vil og halde fram i 1991. Så langt har ein positive erfaringar med modellen.

Det er og løyvd midlar til rovdryrregistrering i 1991. Resultata frå neste år vil bli samla inn og presentert i ein kort rapport.

2. METODAR OG MATERIALE

2.1 Rovdyrkurs og kontaktnett for rovdyrregistreringar

I mai 1989 og juli 1990 blei det arrangert rovdyrkurs for personar frå viltnemndene og andre aktuelle kontaktpersonar i rovviltarbeidet. Kurset blei arrangert av miljøvernavdelinga hos fylkesmannen og koordinatoren for jerverforvaltingsområdet. Kurset tok for seg tema bestand og åtferd hos store rovdyr, tolking av spor og sporteikn, kadaverundersøkingar og andre dokumentasjonsteknikkar.

Det deltok 28 personar på rovviltkurset der 22 personar representerte 19 viltnemnder av dei totalt 38 i fylket. I tillegg deltok det ein person frå Eikesdal Sauesankelag, ein frå Innerdal Landskapsvernområde og ein frå Fjelloppsynet i Trollheimen. I 1990 deltok 5 personar frå jerveforvaltingsområdet på rovviltkurs i Oppdal. På grunnlag av kurset har ein fått eit delvis kontaktnett for rovdyrregistreringar, sjølv om det hadde vore ønskeleg om alle viltnemnder hadde vore representerte på kurset. Ideelt sett bør kontaktnettet bestå av minst to personar i kvar kommune. I dag er kystkommunane relativt sett dårlegast representerte, medan kommunane i jerveforvaltingsområdet har fleire kontaktpersonar i kvar kommune. Sjølv om kystkommunane ikkje har dei same artane av rovvilt som kommunane i innlandet, er det viktig å ha personar her og som kan ta seg av dette arbeidet. Kongeørn, raudrev og kanskje gaupe kan og her vere potensielle skadevaldarar på bufe som sau og geit. Tilsvarande kurs vil bli arrangert ved seinare tilfelle for oppdatering, og for å gje eit tilbod til nye kontaktpersonar og oppsynspersonell.

2.2 Særskilt forvaltingsområde for jerv

I ei landsomfattande vurdering av leveområde for jerv er Dovre/Rondane-regionen peika ut som eit av dei områda i Noreg der det er mogleg å ha ein levedyktig stamme utan at konfliktane med bufe blir for store. Etter sporingar vinteren 1989 blei stammen vurdert til å vere på 19 - 22 dyr (Landa og Skogland 1989). Den er rekna som sårbar.

Frå mai 1989 har fylkesmennene i Sør-Trøndelag, Oppland og Møre og Romsdal engasjert ein felles koordinator til å administrere og samordne forvaltinga av jerv i Dovre/Rondane-regionen. Koordinatoren er knytta til fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Området er delt inn i 4 delområde med 2 i Møre og Romsdal. Det eine delområdet er sett saman av Rauma, Nesset og Sunndal kommunar. Det andre delområdet er sett saman av Surnadal og Rindal kommunar. Disse 5 kommunane omfattar omlag 40% av landarealet i fylket.

Det er skipa eit nett av lokale kontaktpersonar som saman med koordinator, skal ta seg av meldingar om rovdyr i regionen. Kvart delområde har kvar sin hovudkontakt. Kvar hovudkontakt har fleire rovdyrkontaktar til disposisjon. I tillegg er leiaren og sekretæren i viltnemndene med i kontaktnettet.

2.3 Feltarbeid

Vi har prioritert å følge opp flest moglege rovdyrmeldingar i felt dersom meldingane var relativt ferske og truverdige. Meldingar med mistanke om rovdyrskadar på bufe er prioriterte framfor andre meldingstypar. Kadaverrestar som har lege ute fleire dagar har på oppmoding blitt sendt til miljøvernavingdelinga då spor og sporteikn kring kadaver mest truleg har blitt borte p.g.a. vær og vind, åtsel- etarar, mikroorganismar o.a.

Kadaverundersøkingane er gjort etter ein metode som er skildra av Myrberget og Sørensen red. (1981). Dette tyder at kadaver og området ikring blir undersøkt med omsyn til spor og spor- teikn etter eventuelle skadevaldarar. Så blir kadaver flådd slik at moglege bittskadar, klo- og kloemerke, slagmerke, etemerke og andre merke kjem til syne. Skadevaldande art kan ein då vurdere ut frå draps- teknik, etemønster og sporteikn i området.

Kadaverundersøkingar er gjort av personell ved miljøvernavingdelinga og rovviltkontaktar i og utanom Dovre/Rondane jerveforvaltingsområde. Viltnemnder og rovviltkontaktar utanom Dovre/Rondane jerveforvaltings- område skal sende kadavermateriale, skildring av undersøkinga og eventuelt biletmateriale til miljøvernavingdelinga for kontroll dei første gongene, og seinare ved særskilte tilhøve. Skildring av undersøkinga med biletmateriale skal ved alle høve sendast til miljøvernavingdelinga for kontroll. Rovviltkontaktar i jerveforvaltings- området har eige opplegg.

NINA (tidlegare Viltforskinga ved DVF/DN) har utført teljing av jervebestand i Snøhetta og omkringliggjande fjell sidan 1979. Vurderingane av bestanden er gjort på grunnlag av sporingar med snøscooter og ski på førehand definerte løyper med måling av spor- storleik for å skilje individ, samt hiovervaking og andre obser- vasjonar. Sporingar i heile utbreiingsområde innafor eit kort tidsrom blei gjort for første gong vinteren 1989. I tida 1. - 5. april 1989 blei det gjennomført koordinerte sporingar. Til saman blei det spora 700 km og registrert 30 kryssande jervespor i dei sentrale områda. Det blei spora 550 km og registrert 3 kryssande jervespor i dei omkringliggjande områda (Landa og Skogland 1989). Dei refererte områda ligg både i Oppland, Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal. Pga. dårlege ver- og sportilhøve vinteren 1990 blei det ikkje gjennomført sporingar, og difor føreligg det ikkje bestandsmateriale for vinteren 1990. Kontroll av hiområde blei gjennomført 1990 som i 1989.

2.4 Vurdering og EDB-registrering av materiale

Rovdyrmeldingane som kjem inn frå viltnemnder og anna hald, blir drøfta så fort som råd. Ofte tek ein kontakt med observatør(ar) for nærare opplysningar. Meldingane blir kontrollert og vurdert etter kor påliteleg dei er etter hovudtrekka i ein metodikk som er skildra av Sørensen et al. (1984). Koordinatoren for jerveforvaltingsområdet tek for seg jervemeldingane og vurderer dei etter omlag den same metodikken som er nemnd ovanfor. Fylkesmannen i Møre og Romsdal får så tilsendt materiale som gjeld fylket.

Rovdyrmeldingane blir ført over på eit dataskjema som svarar til det som blei bruka av viltforskinga. Så blir meldinga lagt inn på eit EDB-register ved miljøvernavingdelinga. Registeret er eit programsystem i ein FICS-5E og tilpassa bruk i Nord-maskinen ved miljøvern-

avdelinga.

Materialet på bjørn blir eventuelt vurdert med omsyn til bestand og utbreiing etter den metodikk som er skildra av Kolstad et al. (1984). Bestanden av jerv blir presentert, og ein finn det mest korrekt å vurdere bestanden i heile jerveforvaltingsområde. Vi brukar difor konklusjonane eventuelle sporingar frå høgfjellsøkologi- prosjektet i Snøhetta som forskarar frå NINA har kome fram til. Vurdering av bestand og utbreiing er elles drøfta av Kvam et al. (1984). Det er ikkje motteke ulvemeldingar dei seinare åra i Møre og Romsdal. Utbreiing og bestand av ulv blir elles drøfta av Sørensen et al. (1986). Meldingar om gaupe blir samla inn og vurdert etter den same metodikken som er skildra for dei andre store rovpattedyra.

Unntaket frå vurderingsmetodane til Sørensen et al. (1984) er at sannsynleg melding kan bli bruka som vurdering for alle artane. Tidlegare blei dette berre bruka for ulv. Sannsynlege meldingar er meldingar som har fleire indisiar som peikar i retning av at meldinga er riktig. Meldingane hadde truleg blitt godtekne ved betre dokumentasjon som t.d. foto. Ei sannsynleg melding av eitt individ blir vurdert som 0-1 individ, medan uopklara meldingar ikkje blir med i bestandsvurderingane/talregistreringane. Innføring av konklusjonen sannsynleg gjer at rovviltmeldingar og kadavermeldingar blir vurderte etter same system.

Ved dokumentasjon av yngling blir talet på individ vurdert som 2 vaksne + kullstorleik. Hvis ein ved observasjonen berre klarar å dokumentere yngling og ikkje kullstorleik, vil talet på individ bli vurdert til å vere 3 godtekne individ. I tillegg kjem talet på sannsynlege individ. T.d. 1 unge observert av gaupe kor vanlegaste kullstorleik er 2-3, blir vurdert til å vere observasjon av 3-4 dyr (2 vaksne + 1 unge godtekne + 1 unge sannsynleg).

2.5 Rapportering

Resultata frå rovdyrregistreringane i Møre og Romsdal vil bli presentert i rapportserien til miljøvernavdelinga med jamne mellomrom. I tillegg vil resultata frå kadaverundersøkingane bli presenterte for DN, viltneemdene og bufeeigarar/reineigarar og landbrukskontor som brev i kvart einskild tilfelle.

Om det blir aktuelt i framtida, kan DN samanhalde resultata frå Møre og Romsdal med resultat som kjem inn frå resten av landet. På bakgrunn av dette kan vurderingar av bestand og utbreiing bli presentert for større regionar eller for heile landet.

2.6 Materiale

For 1990 er det kome inn 66 meldingar om jerv, 11 meldingar om bjørn og 9 meldingar om gaupe i Møre og Romsdal. Tabell 2.1 gir ein oversikt over meldingar som er kome inn. Meldingane har kome gjennom kontaktnettet, viltneemdene, personar som har tatt direkte kontakt med fylkesmannen osv. I tillegg har det blitt samla opplysningar gjennom pressa, der vi m.a. har abonnement hos Norske Argus A/S. Dette har gitt få nye meldingar 1988 og 1989, men ein del fleire i 1990.

Tabell 2.1 Registrerte rovdyrmeldingar i Møre og Romsdal 1990 fordelt på art og vurdering.

Art	Vurdering av rovdyrmeldingar 1990					Sum
	Godteke	Sannsynleg	Uoppklara	Forkasta	Feil	
Jerv	39	10	14	1	2	66
Bjørn			10		1	11
Gaupe	3	2	4		1	10
Totalt	42	12	28	1	4	87

Tabell 2.2 Registrerte rovdyrmeldingar i Møre og Romsdal 1987-1990 fordelt på art.

År	Melding art			Totalt
	Jerv	Bjørn	Gaupe	
1987	17	10	3	30
1988	19	10	10	39
1989	24	9	7	40
1990	66	11	10	87

I 1990 er det undersøkt eit kadaver av elg, medan resterande kadaver var av sau. Heile 72 kadaver er undersøkt. Dette er omlag like mykje som dei 3 foregåande åra tilsaman.

Tabell 2.3 Undersøkte kadaver 1987-1990 fordelt på art.

År	Kadaverart						Sum
	Sau	Geit	Storfe	Rein	Rådyr	Elg	
1987	23	5	3		1		32
1988	15						15
1989	27			1	1		29
1990	71					1	72

3. RESULTAT OG DISKUSJON

3.1 Jerv i Møre og Romsdal

3.1.1 Registrert aktivitet av jerv

For 1990 er det registrert i alt 66 meldingar om jerv der 39 meldingar blir vurdert som godtekne, 10 meldingar som sannsynlege, 14 meldingar som uopplara, ei melding som forkasta og 2 meldingar som feil. Vedlegg 5.1 er ei oversikt over kvar enkelt melding.

Det blei registrert godtekne, sannsynlege og uopplara meldingar i 6 kommunar av 38 i fylket. Godtekne og sannsynlege meldingar finn ein berre i jerveforvaltingsområdet og i alle representerte kommunar. Tabell 3.1 gir ei oversikt over dei registrerte jervemeldingane. Alle godtekne og sannsynlege jervemeldingar ligg innafor Dovre/Rondane jerveforvaltingsområde. Figur 3.1 er geografisk plassering og vurdering av jervemeldingar i 1990.

Tabell 3.1 Registrerte jervemeldingar 1990 fordelt på kommune og vurdering.

Kommune	Vurdering av melding					Sum
	Godteke	Sannsynleg	Uoppklara	Forkasta	Feil	
Rauma	1					1
Neset	1		1			2
Fræna			1			1
Sunddal	32	10	11		2	55
Surnadal	4			1		5
Rindal	1		1			2
Møre og Romsdal	39	10	14	1	2	66

3.1.2 Vurdering av jervebestanden

Møre og Romsdal høyrer til i den Sør-Skandinaviske jerveregionen med dei to jerveområda Dovre-Trollheimen og Jotunheimen. Region- og områdeinndeling er drøfta og definerte av Kvam et al. (1984). I den seinare tid har nye namn og nye områdeinndelingar blitt tatt i bruk og det har oppstått regelrett namneforvirring. Det gjeld spesielt bruken av namn på Dovre-Trollheimenområdet som seinare har blitt kalla Snøhettaområdet (namnsett etter villreinstamma i området) og Dovre/Rondaneområdet (namn på jerveforvaltingsområdet). Med eit nasjonalparkforslag i området blir Skrymtheimen sett fram som eit namneforslag.

F.o.m. 1989 blei det oppretta eit eige forvaltingsområde for jerv (sjå kap 2.3). Det omfattar kjerneområda for Dovre-Trollheimen og ytterkantane i Jotunheimen (forvaltingsområdet følgjer kommunegrensar, medan jerveområda er delt opp etter vegar, dalføre o.l.) og blir i dag kalla

794 000
530 000

MØRE OG ROMSDAL FYLKE

M 1:1 000 000

TEIKNFORKLARING

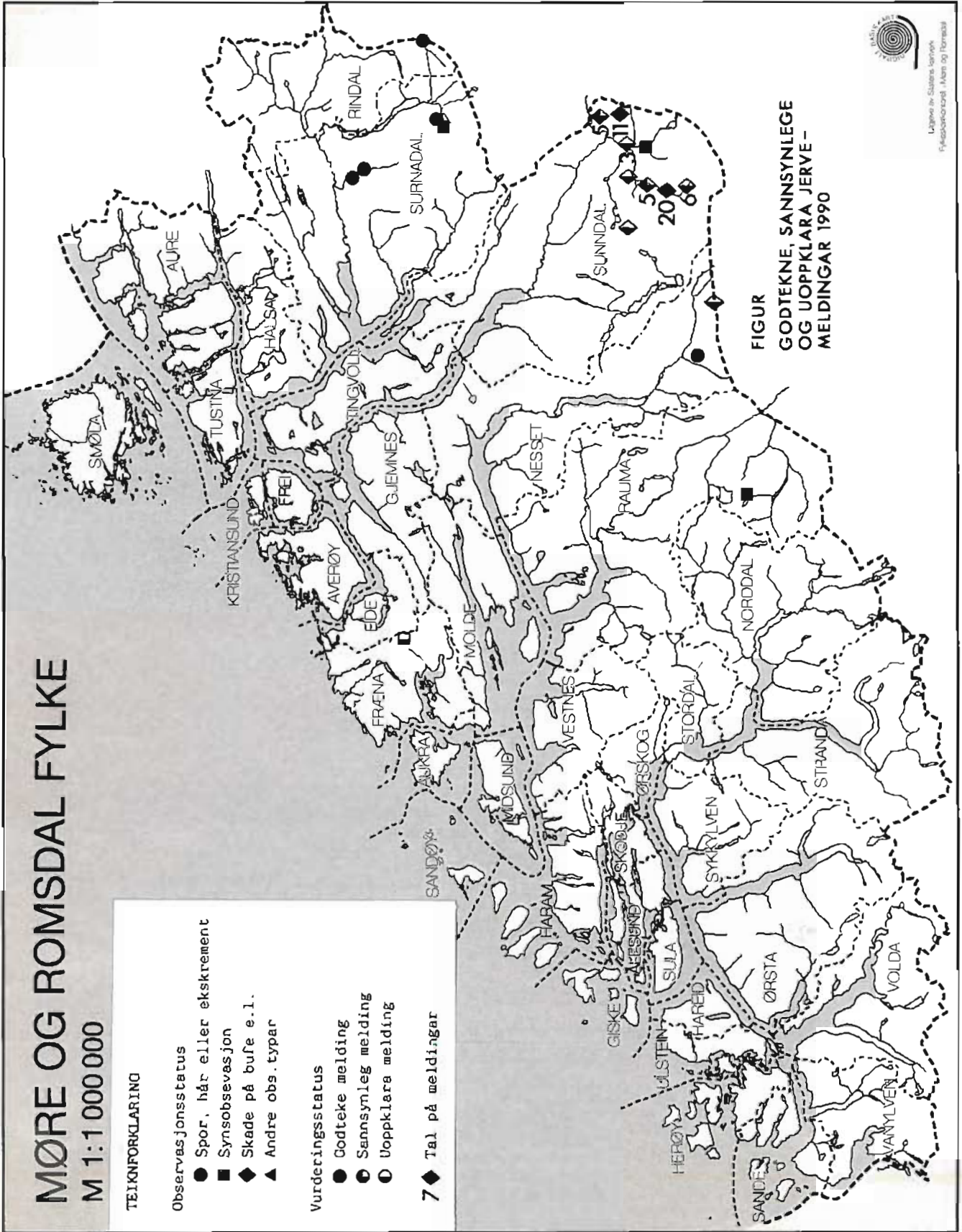
Observasjonsstatus

- Spor, hår eller ekskrement
- Synsobservasjon
- ◆ Skade på bufe e.l.
- ▲ Andre obs. typar

Vurderingsstatus

- Godteke melding
- Sannsynleg melding
- Uopklara melding

7 ◆ Tal på meldingar



Lagret av Statens kartverk
Fylkeskartkontor, Møre og Romsdal

6871000
304000

Dovre/Rondane-jervregion. Landa og Skogland (1989) deler området i to når dei vurderer bestanden av jerv med eit kjerneområdet som blir kalla Snøhetta og dei omkringliggjande områda (området er ein del av fylka Oppland, Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal). Dei omkringliggjande områda er Trollheimen, Knutshø, Rondane og Ottadalen. Her blir namnsettinga til Landa og Skogland (1989) nytta, og nedanfor blir deira konklusjonar frå undersøkingane presentert.

Det blei ikkje spora vinteren 1990 pga. av dårlege sporing- og vertilhøve. Nedanfor blir bestandsvurderingane for 1989 presentert.

Snøhetta: Det blei spora 5 dagar i Snøhettaområdet i byrjinga av april 1989. Undersøkinga konkluderar med at det blei funne spor av minimum 9 forskjellige individ som var eitt år eller eldre, med eit mogleg tal på 12 dyr.

Det blei sannsynleg produsert 6 unger i 3 ulike hi. I Møre og Romsdal var det størst aktivitet av jerv i Grøvdalen, Reppdalen, Lindalen og områda omkring i Sunndal kommune. Sidan overvakinga starta i 1979 er det ikkje mogleg å fastslå om det har vore ei endring av storleiken på jervebestanden i området.

Trollheimen, Knutshø, Rondane og Ottadalen: Det blei spora 4 dagar i Trollheimen, Knutshø, Rondane og Ottadalen i byrjinga av april 1989. Det blei funne spor av minimum 4 individ som var eitt år eller eldre.

Hilokalitetane blei kontrollert i 1990, og 3 hi var aktive som året før, men ikkje dei same hilokalitetane som 1989.

3.2 Bjørn i Møre og Romsdal

3.2.1 Registrerte bjørnemeldingar

I 1990 er det registrert 11 meldingar om bjørn. Ingen meldingar blir vurderte som godtekne eller sannsynlege, 10 meldingar blei vurdert som uopklara, og ei som feil. Vedlegg 5.2 viser ei oversikt over kvar enkelt melding. Tabell 3.2 gir ei oversikt over registrerte bjørnemeldingar. Figur 3.2 gir ei geografisk oversikt over dei uopklara bjørnemeldingane som er samla inn i 1990.

Tabell 3.2 Registrerte bjørnemeldingar i 1990 fordelt på kommune og vurdering.

Kommune	Vurdering av melding					Sum
	Godteke	Sannsynleg	Uoppklara	For-kasta	Feil	
Molde			1			1
Norddal			3			3
Sunnal			2			2
Surnadal			4			4
Aure					1	1
Møre og Romsdal			10		1	11

3.2.2 Vurdering av bjørnebestanden

Møre og Romsdal høyrer til i den Sør-Skandinaviske bjørneregionen med dei to bjørneområda Nordmøre/Orkdal og Romsdal. Region- og områdeinndeling er drøfta og definerte m.a. av Kolstad et al. (1984) og Overskaug et al. (1986). I denne rapporten er namn og områdeinndeling brukt etter Overskaug et al. (1986).

I den seinare tid er det radiomerkt fleire bjørnar (eit svensk-norsk forskningsprosjekt) som viser at dei brukar større område enn det ein trudde tidlegare. Det er hanbjørnar som brukar store område (sjå m.a. Bjärvall 1989). Det er observert at ein hanbjørn har brukt eit område på 4.300 km², og det er truleg det største som er observert hos brunbjørn (Wabakken et al. 1990). Dette vil truleg føre til ei revurdering av region- og områdeinndeling og tidlegare tal av bestandar.

Sørensen et al. (1990) har vurdert utbreiing og bestand av bjørn i Noreg 1983-1986. Dei vurderer Romsdalsområdet til å ha ein usikker bjørneforekomst og bjørnebestanden i Nordmøre/Orkdalsområdet til å vere direkte trua. Når det gjeld Romsdalsområdet er det i tråd med seinare opplysingar. Loen (1991a) skriv at talet på registrerte bjørnar på Sør-Trøndelag si side i Nordmøre/Hølonda (det same som Nordmøre/ Orkdalsområdet) var 1-2 i 1987, 0-1 i 1988, 0 i 1989 og 0-1 i 1990. I denne perioden har det heller ikkje blitt registrert meldingar om yngling i Nordmøre/Orkdalsområdet. Arbeider ein inn tala for den delen som ligg i Møre og Romsdal (sjå tab. 3.3) bør kanskje Nordmøre/ Orkdalsbestanden no bli plassert i kategorien forekomst eller usikker forekomst. Loen (1991a) skriv og at ein neppe kan snakke om ein fast Nordmøre/Hølandastamme.

På grunnlag av 10 uoppklara meldingar kan ein ikkje sikkert seie at det har blitt observert bjørn i nokon av bjørneområda i Møre og Romsdal i 1990. I tabell 3.3 nedanfor er vurderingar av bestanden/registrerte bjørnar i dei ulike områda satt for åra 1978 - 1990. Vurderingane for åra 1978 - 1982 og 1983 - 1986 er gjort i regi av Rovviltprosjektet av Kolstad et. al (1984) og av Sørensen et. al (1990).

Tabell 3.3 Vurdering av registrerte bjørnar i Møre og Romsdal 1978-1990.

Område	År					
	78-82	83-86	1987	1988	1989	1990
Romsdalsområdet	1-2	0-4	0	0	0	0
Nordmøre/Orkdalsområdet	7-15 ¹	3-4 ¹	0 ²	0-1 ²	0 ²	0 ²
Heile fylket	U	U	0	0-1	0	0

1 = Estimert tal på bjørnar gjeld heile bjørneområdet, både i Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag.

2 = Bjørneområdet omfattar delar av to fylke. I tabellen er berre tala frå Møre og Romsdal med for 1987-1990.

U = Ikkje vurdert.

3.3 Gaupe i Møre og Romsdal

3.3.1 Registrert aktivitet av gaupe

For 1990 er det registrert 9 meldingar om gaupe der 2 meldingar blir vurderte som godteke, 2 meldingar som sannsynlege, 4 som uoppklara og ei melding som feil. I tillegg kjem ei godteke melding frå 1991 som er viktig for registrering av talet på gauper i 1990. Vedlegg 5.3 viser ei oversikt over kvar enkelt melding.

Det blei registrert godteke, sannsynlege og uoppklara meldingar i 6 av dei 38 kommunane i fylket. Tabell 3.4 gir ei oversikt over registrerte gaupemeldingar. Figur 3.3 gir ei geografisk oversikt over godteke, sannsynlege og uoppklara meldingar.

Tabell 3.4 Registrerte gaupemeldingar 1990 fordelt på kommune og vurdering.

Kommune	Vurdering av melding					Sum
	Godteke	Sannsynleg	Uoppklara	For-kasta	Feil	
Molde	1 ¹	1				2
Sande			1			1
Volda			2			2
Sykkylven			1			1
Vestnes					1	1
Sunnadal	1					1
Surnadal	1	1				2
Møre og Romsdal	3	2	4		1	10

1=Ei melding frå 1991 som er viktig for vurdering av talet på registrerte gauper i 1990.

7046000
530000

MØRE OG ROMSDAL FYLKE

M 1:1 000 000

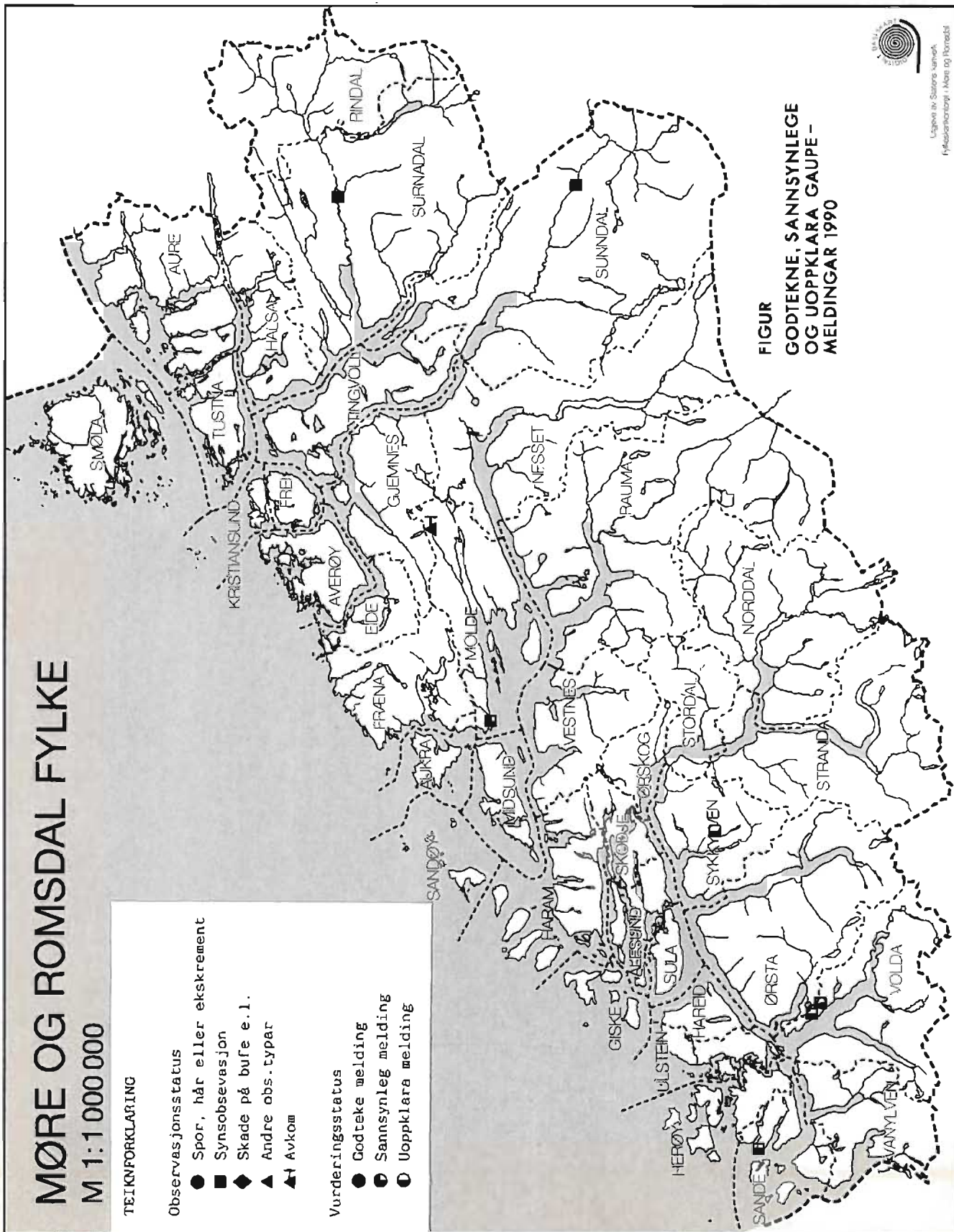
TEIKNFORKLARING

Observasjonsstatus

- Spor, hår eller ekskrement
- Synsoberasjon
- ◆ Skade på bufe e.l.
- ▲ Andre obs.-typar
- ▲ Avkom

Vurderingsstatus

- Godteke melding
- Sannsynleg melding
- Uoppklara melding



FIGUR
GODTEKNE, SANNSYNLIGE
OG UOPPKLARA GAUPE -
MELDINGAR 1990

Uppdragskontor i Møre og Romsdal
Lagova av Statens naturv
Fylkeskontor i Møre og Romsdal

687 1000
304 000

3.3.2 Vurdering av gaupebestanden

Då ulv, jerv og bjørn blei freda i 1973, var gaupe den einaste av dei store rovpattedyra som ikkje blei totalfreda. Av den grunn har ikkje gaupa vore objekt for så omfattande undersøkingar og drøftingar som dei tre totalfreda artane som har vore undersøkt i Rovviltprosjektet, med unnatak frå registreringar på Sørlandet (Landa 1986).

På grunnlag av 2 godteke, 2 sannsynlege og 4 uopklara meldingar 1990, og godteke melding Molde 1991 (RK-05-91) blir talet på individ vurdert til å vere minimum 4-5 dyr. Melding RK-05-91 er funn av eit kranie av ein gaupeunge som ikkje hadde felt melketenner. Ut frå vurderingar av kva som var att på kraniet døydde gaupeungen hausten 1990. Kraniet er kontrollert av forskar T. Kvam, NINA. I tabell 3.5 nedanfor er meldingane sette opp kommunevis med vurdering av bestanden. Tabellen gir ikkje et bilete av gaupebestanden, men viser kor mange dyr som sikkert er påvist i fylket. Tabell 3.6 gir ei oversikt over minimum registrerte gaupeindivid 1987-1990.

Tabell 3.5 Registrerte gauper i Møre og Romsdal 1990, fordelt på vurdering og kommune.

År	Tal på meldingar, vurdering og kommune	Tal gauper
1990	1 godteke ¹ og 1 sannsynleg Molde	2-3
	1 godteke Sunndal	1-1
	1 godteke og 1 sannsynleg Surnadal	1-1
	Sum Møre og Romsdal	4-5

1 = Påvist yngling (melding RK-05-91) ved funn av kranie av ung gaupe med melketenner. Det vanlige talet på ungar i eitt kull er 2-3 (Kvam i press). Vi vurderer denne meldinga til 2 vaksne og 2 ungar (derav ein sannsynleg), minus avgang på eitt dyr.

Tabell 3.6 Vurdering av registrerte gauper i Møre og Romsdal 1987-1990.

Område	År			
	1987	1988	1989	1990
Heile fylket	1-2 ¹	4-5	2-3	4-5

1 = Tidlegare vurdering endra p.g.a. at ny melding har kome i tillegg i 1990.

Resultata frå skotpremiestatistikk/fellingsstatistikk (Statistisk Sentralbyrå 1978-1990) og observasjonar viser at gaupa framleis er eit relativt sjeldsynt dyr i Møre og Romsdal som elles på Vestlandet. Møre og Romsdal ligg truleg på grensa av utbreiinga til gaupa, spesielt når det gjeld stabile bestandar. Utreiingsgrensa i Møre og Romsdal er eit menneskeskapt fenomen då gaupa var vanlegare før. Skotpremiestatistikk viser at gaupa var vanlegare i fylka i sør, sjølv om dei truleg ikkje har vore tallrike som andre delar av landet (sjå Statistisk Sentralbyrå 1978-1990). Myrberget (1970) og Heggberget og Myrberget (1980) viser og at gaupa på Vestlandet mangla eller var meir

fåtallig enn på Austlandet og i Trøndelag i 1945 - 1980, men at bestanden var aukande. Dei siste åra viser at det er flest godtekne og sannsynlege meldingar i Sykkylven og på indre Nordmøre. Ein eventuell bestand på Nordmøre må sjåast i samanheng med område i Sør-Trøndelag som grenser til Nordmøre. Overraskande var det då det blei funne eit kranie av ei ung gaupe født mai/juni 1990 i Moldeområdet. Dette er den andre konstaterte yngling av gaupe i Møre og Romsdal sidan registreringane starta. I tillegg er dette første dokumenterte avgang sidan 1980. Kor stor gaupebestanden er/kan vere og kor mange reproduserande hogauper som finst i Møre og Romsdal er det ikkje grunnlag for å vurdere. Det er heller ikkje grunnlag for å vurdere om det har vore ei minke eller auke i gaupebestanden 1987 - 1990 med det materiale som har blitt samla inn.

Lucasen og Løfall (1990) skriv at siste felte gaupe i Møre og Romsdal blei skoten i 1965. Dette er opplysningar frå Statistisk Sentralbyrå (1978-89) og forskar Tor Kvam ved NINA (pers. medd.). Nyare opplysningar viser at dette ikkje er rett. Ei gaupe skoten på Horgheim i Rauma, den 21. september 1980 (Stein Remmem pers. medd.) er ikkje med i Statistisk Sentralbyrå (1981) sitt materiale. Det var ei hangaupe som veide 15 kg. Ei gaupe skoten den 25. mars 1955 på Vågstranda i Rauma er heller ikkje komen med i Statistisk Sentralbyrå (1978) sitt materiale. Det var ei hangaupe som veide 18 kg (Olav P. Berild pers. medd.). Båe gaupene er utstoppa.

Tidlegare år har det vore skotpremie på gaupe i nokre kommunar i Møre og Romsdal. Frå og med jaktseasonen 1990/91 er det ikkje lov å betale ut skotpremie på gaupe skoten i Møre og Romsdal. Det gjeld ikkje fellingsvederlag på kr. 1.000,- som NINA betalar ut for å tilsendt skrotten av gaupe. Gaupa sin status er vurdert som usikker i nasjonal samanheng (Christensen og Eldøy 1988), og det kjem av at den er av dei fire store rovdyra vi har minst kunnskap om i Noreg. Gaupa sin biologi, storleik på bestandar og utbreiing har ikkje blitt studert og vurdert så grundig gjennom Rovviltprosjektet som bjørn, jerv og ulv.

3.4 Rovviltmeldingane 1990

I 1990 har det kome inn 81 meldingar totalt. Så mange meldingar har ein ikkje hatt sida fylkesmannen fekk ansvaret for rovdyr-registreringar. Dette skyldast nok at fleire er kjent med at miljøvernavingdelinga hos fylkesmannen er interessert i observasjonar av rovdyr. I tillegg har det vore skadeproblem av jerv på sau i Sunndalsfjella i 1990. Observasjonar av rovdyr er "godt stoff" i media og fleire meldingar har kome gjennom aviser. Nokre av meldingane er observasjonar frå tidlegare år.

3.5 Tap av bufe på beite i Møre og Romsdal

Kvart år blir det meldt om tap av fleire tusen bufe på beite, og det gjeld spesielt bufe som beiter i utmark utan tilsyn store delar av beitesesongen. Dei mest aktuelle er sau og geit. Då det er mykje meir sau enn geit på utmarksbeite, er det sauehaldet som i tal lir dei største tapa. På denne bakgrunn er det rimeleg at det er mellom sau og rovvilt at ein finn dei største konfliktane. Vi ser derfor nærare på tilhøva mellom rovvilt og/eller rovviltskade og tap av sau på beite, sjølv om enkelte geitebønder og har hatt rovviltskade. Tilhøva mellom ikkje nemnde bufe og rovvilt har ikkje blitt rekna for å vere noko stort problem i seinare tid.

3.6 Kadaverundersøkingar

I 1990 blei det undersøkt 72 kadaver eller skadd bufe med omsyn til dødsårsak/skadeårsak. Resultata frå kadaverundersøkingane viser følgjande konklusjonar: 41 jerv/ sannsynleg jerv, 2 sannsynleg raudrev, 3 hundedyr/sannsynleg hundedyr, 1 sannsynleg rovdyr, 2 sjukdom/ avmagring, 2 anna og 21 uopklara. Tal på skadar er noko færre enn det som blei meldt som skade årsaka av freda rovvilt, og mindre enn det det er kravd erstatning for. Tabell 3.7 viser ei oversikt over undersøkte kadaver, skademeldingar og skadeårsaker. Vedlegg 5.8 gir meir detaljert oversikt over kadaverundersøkingane. Vedlegg 5.9 gir oversikt over kravd erstatta og erstatta bufe drepe av freda rovvilt.

Dei aller fleste kadaverundersøkingane er gjennomført av lokal-kontaktar i Dovre/Rondane jervregion, og hovudsakeleg i Sunndal kommune. Ellers er det gjennomført av andre rovviltkontaktar og av personell ved miljøvernavingdelinga.

Av undersøkte kadaver er 21 uopklara og det viser seg at kadaver som har lege lengst eller kadaver som det er berre restane att av er vanskelegast for å finne dødsårsak på. Det hender at ein finn ut dødsårsaka sjølv om kadaveret er gammalt eller det er berre restane igjen. I disse tilfella er det i eller på bein- og knokkelrestar ein har størst sjanse å finne spor som kan forklare eller gje mistanke om dødsårsak. Det er sjølv sagt at i slike høve fell mange moglege dødsårsaker bort, og ein må som oftast konkludere med at dødsårsaka er uopklara.

Tabell 3.8 Skademelding og skadevaldar/dødsårsak for undersøkte sauekadaver 1990.

Skade- valdar/anna dødsårsak	Skademeldingar 1990							Sum
	Bjørn	Jerv	Gaupe	Ørn	Rovdyr	Rev	Anna	
Bjørn								
Jerv		41						41
Gaupe								
Kongeørn								
Rovdyr					1			1
Raudrev						1	1	2
Hundedyr			1	1			1	3
Sjuk/avmag	1						1	2
Slagskade								
Ryggvelt								
Anna		2						2
Uopklara	1 ¹	12		4			4	21
Totalt	2	55	1	6		1	7	72

1=elg.

Tap av sau og lam i Grøvdal- og Svarthaugenområdet i Sunndalsfjella i Sunndal, var relativt høge i 1990 (Loen 1991b). Dette er dei høgast dokumenterte rovvilttapa i Møre og Romsdal sidan Rovviltprosjektet og rovviltregistreringane starta. Tidlegare er det gjort 3 undersøkingar i fylket med omsyn til tap av sau og lam på beite. Alle er utført i 1980-åra. Brødrerud et al. (1982) undersøkte Halsa og Surnadal kommunar. Abrahamsen (1985) undersøkte Valsøyfjord, Halsa kommune kor 10,7% av dei tapte dyra blei funnet og undersøkt. Landa et al. (1983) undersøkte Eikesdalen, Nesset kommune kor 10,1% av dei tapte dyra blei funnet og undersøkt, sjå tabell 3.7. Disse viste berre små rovviltskadar med unntak av Landa et al. (1983), men her var talmateriale lite. I Sunndalsfjella er det verdt legge merke til det høge gjennfunnet på 27,3% av dei tapte dyra (48 funnet av 176 tapte). Dei relativt høge tapa i Sunndal 1990 skuldast skade av jerv frå byrjinga av juli til midten av september 1990, sjå tabell 3.7. Sjø elles vedlegg 5.8.

Tabell 3.7 Kadaverundersøkingar av sau i fire undersøkingsområde

Undersøkingsområde	Dødsårsak av undersøkte kadaver i %							Tal undersøkte kadaver
	Uoppklara	Alvæld	Jerv/sannsynleg jerv	Anna rovdyr	Sjukdom/parasittar	Anna	Sum	
Halsa/Surnadal ¹	46	29		8	10	6	99	48
Valsøyfjord i Halsas ²	48	41		2	4	4	99	46
Eikesdalen i Nesset ³	43		50		7		100	14
Sundalsfj. i Sunndal ⁴	15		81			4	100	48

1 = I tillegg er ein hjort (uoppklara), 1 rådyr (uoppklara), ein elg (fibro papillomatose) og 1 ku (fall, kraniebrudd) undersøkt med omsyn til dødsårsak.

2 = I tillegg blei det funnet 5 kadaver (1 rovdyr, 2 rovdyr?, 2 alvæld og 1 alvæld?) frå eit anna sauesankelag som undersøkinga ikkje hadde meint å dekke.

3 = I tillegg er 1 elg (uoppklara), 1 hjort (truleg sjukdom), 1 rein (sannsynleg jerv) og 9 fjorårskadaver av sau (7 sannsynleg jerv og 2 uoppklara) undersøkt med omsyn til dødsårsak. 29% av totale materiale på 14 kadaver er vurdert som sikker jervedrepe.

4 = I tillegg blei det funne 5 fjorårskadaver (4 uoppklara og 1 sannsynleg jerv) og 1 Oppdalsau (jerv). 61% av det totale materiale på 48 kadaver er vurdert som sikker jervedrepe.

I åra 1987-1989 har 140.000 - 150.000 sau og lam blitt sleppt på beite i Møre og Romsdal. Kvart år er det mellom 8.500 og 9.000 sau som ikkje kjem att (Lucasen og Løfall 1990). For 1990 finst det ikkje totale oversikter over sleppte og tapte sau på utmarksbeite. Dette skyldast endra rutiner ved fordeling av tilskot i sauenæringa. I 1989 blei det ikkje gitt tilskot til organisert beitebruk, men det blei allikevel samla inn mykje talmateriale frå organisert beitebruk dette året. I 1990 blei det igjen gitt tilskot til dette føremålet. I vedlegg 5.4 - 5.7 blir difor talmateriale frå organisert beitebruk for 1987-90 presentert.

4. LITTERATUR

- Abrahamsen, T. 1985. Årsaker til tap av sau på utmarksbeite i Valsøyfjord. Upubl. hovedoppgave. Norges landbrukshøgskole, Ås.
- Björvall, A. 1989. Björnens vandringar klarnar. Svensk Jakt nr. 9 1989.
- Brødrerud, E., Kvam, T. og Sørensen O. J. 1982. Tapsårsaker for sau på utmarksbeite, Nordmøre 1981. Viltrapport 22.
- Christensen, H. og Eldøy, S. 1988. Truede virveldyr i Norge. DN-rapp. nr. 2-1988. 99s.
- Heggberget, T.M. og Myrberget, S. 1980. The Norwegian Lynx population in the 1970s. Fauna norv. ser. A 1:29-33.
- Kolstad, M., Kvam, T., Mysterud, I., Sørensen, O.J. og Wikan, S. 1984. Bjørnen i Norge 1978 - 1982. Viltrapport 31. 68s.
- Kvam, T., Overskaug, K., og Sørensen O.J. 1984. Jerven i Norge 1978-1983. Utbredelse og bestand. Viltrapport 32. 76s.
- Kvam, T. 199x. Reproduction in the European lynx *Lynx lynx* L.. Zeitschrift für Säugetierkunde. (I press).
- Landa, A., Sørensen, O. J. og Kvam, T. 1983. Jerv og sau i Eikesdalen 1982. Arbeidsrapport fra Rovviltprosjektet nr. 5. 44s.
- Landa, A. 1986. Gaupe i Agder og Telemark. Arbeidsrapport fra Rovviltprosjektet nr. 23. 22s.
- Landa, A og Skogland, T. 1989. Bestandstelling av jerv i Snøhetta og omkringliggende fjell vinteren 1989. NINA notat 2.
- Loen, J. 1991a. Registreringer av bjørn, ulv, jerv og gaupe i Sør-Trøndelag 1990. -Rapp. 2-1991. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, miljøvernnavd.
- Loen, J. 1991b. Dovre/Rondane jervregion. Årsmelding 1990 frå eit forvaltningssamarbeid mellom fylkesmennene i Sør-Trøndelag, Møre og Romsdal og Oppland. -Rapp. 1-1991. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, miljøvernnavd.
- Lucasen, U. og Løfall, B.P. 1990. Store rovdyr - rovviltskade på bufe. Registrering av jerv, bjørn, gaupe og ulv og skade som freda rovvilt gjer på bufe i Møre og Romsdal; 1987 - 1989. Fylkesm. i Møre og Romsdal, miljøvernnavd. rapp. nr. 7 1990.
- Myrberget, S. 1970. Den norske bestand av jerv *Gulo gulo*(L.) og gaupe *Lynx lynx*(L.). Medd. Stat. Viltunders. 2, 33.
- Overskaug, K., Sørensen, O.J. og Kvam, T. 1986. Bjørn i Norge 1983 - 1984. Arbeidsrapport fra Rovviltprosjektet nr. 29. 53s.
- Myrberget, S. og Sørensen, O.J., (red.) 1981. Spor og sportegn etter store rovdyr. Viltrapport 15. 134s.

Store rovdyr - rovviltsskade på bufe i Møre og Romsdal, 1990

- Statistisk Sentralbyrå 1978. Jaktstatistikk 1846-1977. 195s.
- Statistisk Sentralbyrå 1979. Jaktstatistikk 1978. 59s.
- Statistisk Sentralbyrå 1980. Jaktstatistikk 1979. 60s.
- Statistisk Sentralbyrå 1981. Jaktstatistikk 1980. 60s.
- Statistisk Sentralbyrå 1982. Jaktstatistikk 1981. 60s.
- Statistisk Sentralbyrå 1983. Jaktstatistikk 1982. 60s.
- Statistisk Sentralbyrå 1984. Jaktstatistikk 1983. 62s.
- Statistisk Sentralbyrå 1985. Jaktstatistikk 1984. 57s.
- Statistisk Sentralbyrå 1986. Jaktstatistikk 1985. 60s.
- Statistisk Sentralbyrå 1987. Jaktstatistikk 1986. 58s.
- Statistisk Sentralbyrå 1988. Jaktstatistikk 1987. 58s.
- Statistisk Sentralbyrå 1989. Jaktstatistikk 1988. 58s.
- Statistisk Sentralbyrå 1990. Jaktstatistikk 1989. 58s.
- Sørensen, O.J., Mysterud, I. og Kvam, T. 1984. Sentral registrering av store rovdyr i Norge. Viltrapport 30. 157s.
- Sørensen, O.J., og Kvam, T. (red.) 1984. Rovviltprosjektet 1980-1984. Viltrapport 34. 142s.
- Sørensen, O.J., Kvam, T., Wabakken, P. og Landa, A. 1986. Ulven i Norge 1948 - 1984. Utbredelse og bestand. Viltrapport 33. 94s.
- Sørensen, O.J., Overskaug, K. og Kvam, T. 1990. Bjørn (*Ursus arctos* L.) i Norge. Utbredelse og bestand 1983-1986. NINA forskningsrapport 008-1990. 76s.
- Waag, A.B. 1987. Landsplan for forvaltning av bjørn, jerv og ulv. DN-rapp. nr. 6-1987. 37s.
- Wabakken, P., Bjärvall, A. og Sandegren, F. 1990. Radio-tracking brown bears: Progress report. IUGB Congress 19. Trondheim 1989. Transactions vol. 2:572.

5. VEDLEGG5.1 Jervemeldingar 1987-1990

===== DATO : 17.07.91
 ***** UTSKRIFT FRA ROVDYR-REGISTERET TYPE : 5 *****
 =====

JERV I MØRE OG ROMSDAL

Obs.år Kommune	Vurdering	Obs. dato	Observasjonstype	UTM-referanse	Stedsnamn	Ref.nr
-------------------	-----------	--------------	------------------	---------------	-----------	--------

MELDINGAR 1987

RAUMA	GODTEKE	07	Synsobservasjon	32V MP 350990	Pytteggende	
RAUMA	GODTEKE	0210	Sporavtrykk	32V MQ 447179	Tverråa	
RAUMA	GODTEKE	0811	Sporavtrykk	32V MQ 450020	Kabben	
RAUMA	GODTEKE	2709	Hår	32V MQ 397100	Hånådalshau	
RAUMA	GODTEKE	3008	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 547145	Kaldhøtjern	
RAUMA	GODTEKE	3010	Synsobservasjon	32V MQ 460030	Brøstdalen	
RAUMA	UOPPKLARA	09	Sporavtrykk	32V MQ 510245	Grønbotn	
RAUMA	SANNSYNLEG	0110	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 465166	Nyfonna	
RAUMA	SANNSYNLEG	0110	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 468158	Vermedalen	
RAUMA	SANNSYNLEG	0110	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 457167	Vermedalen	
RAUMA	SANNSYNLEG	0110	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 474159	Vermedalen	
RAUMA	SANNSYNLEG	2709	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 400099	Hånådalshau	
NESSET	GODTEKE	0209	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 573220	Bruabotn	
SUNNDAL	GODTEKE	0110	Synsobservasjon	32V NQ 060340	Gravemsetre	
SUNNDAL	GODTEKE	0209	Synsobservasjon	32V NQ 070250	Skråtangen	
SUNNDAL	GODTEKE	0509	Synsobservasjon	32V NQ 030240	Flatskiråda	
SUNNDAL	GODTEKE	0509	Synsobservasjon	32V NQ 080250	Steinkollen	

MELDINGAR 1988

NORDDAL	GODTEKE	2105	Sporavtrykk	32V MQ 300100	Veslelangda	
RAUMA	GODTEKE	04	Sporavtrykk	32V MQ 310250	Trollstigen	
RAUMA	GODTEKE	05	Sporavtrykk	32V MQ 310250	Trollstigen	
RAUMA	GODTEKE	07	Synsobservasjon	32V MQ 315055	Muldalsegga	
RAUMA	GODTEKE	2205	Synsobservasjon	32V MQ 420140	Vermehø	
RAUMA	GODTEKE	2205	Synsobservasjon	32V MQ 470140	Vermestølen	
RAUMA	GODTEKE	2503	Sporavtrykk	32V MQ 544092	Brude	

Store rovdyr - roviltakade på bufe i Møre og Romsdal, 1990

RAUMA	GODTEKE	3003	Sporavtrykk	32V MQ 520040	Brøste
RAUMA	UOPPKLARA	2503	Sporavtrykk	32V MQ 544092	Brude
NESSET	GODTEKE	2604	Synsobservasjon	32V MQ 578600	Melsalvatne
SUNNDAL	GODTEKE	09	Drapsteknikk av byttedyr	32V NQ 084298	Lindalen
SUNNDAL	GODTEKE	09	Drapsteknikk av byttedyr	32V NQ 086310	Lindalen
SUNNDAL	GODTEKE	09	Drapsteknikk av byttedyr	32V NQ 091299	Lindalen
SUNNDAL	GODTEKE	09	Drapsteknikk av byttedyr	32V NQ 082298	Lindalen
SUNNDAL	GODTEKE	09	Drapsteknikk av byttedyr	32V NQ 073351	Lindalen
SUNNDAL	GODTEKE	09	Drapsteknikk av byttedyr	32V NQ 068345	Gravemsetra
SUNNDAL	GODTEKE	1908	Synsobservasjon	32V NQ 010230	Reppdalen
SUNNDAL	GODTEKE	2608	Synsobservasjon	32V NQ 090320	Svarthaugen
SURNADAL	GODTEKE	1610	Synsobservasjon	32V MQ 991573	Tohatten

MELDINGAR 1989

ØRSTA	FEIL	3112	Sporavtrykk	32V LP 634938	Slettedal
NESSET	GODTEKE	1809	Synsobservasjon	32V MQ 620200	Klenegga
NESSET	GODTEKE	2901	Sporavtrykk	32V MQ 546615	Eidsvågeide
NESSET	SANNSYNLEG	1709	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 620200	Klenegga
SUNNDAL	GODTEKE	01	Synsobservasjon	32V MQ 875545	Innerdalen
SUNNDAL	GODTEKE	0104	Synsobservasjon	32V MQ 880340	Svødubotn
SUNNDAL	GODTEKE	2209	Drapsteknikk av byttedyr	32V NQ 089337	Skarven
SUNNDAL	GODTEKE	2309	Drapsteknikk av byttedyr	32V NQ 089338	Skarven
SUNNDAL	GODTEKE	2409	Drapsteknikk av byttedyr	32V NQ 067331	Svarthaugen
SUNNDAL	GODTEKE	2409	Drapsteknikk av byttedyr	32V NQ 068331	Svarthaugen
SUNNDAL	GODTEKE	2509	Drapsteknikk av byttedyr	32V NQ 089341	Skarven
SUNNDAL	GODTEKE	2609	Drapsteknikk av byttedyr	32V NQ 047312	Jenstad
SUNNDAL	UOPPKLARA	09	Drapsteknikk av byttedyr	32V NQ 054327	Fagerdal
SUNNDAL	UOPPKLARA	09	Drapsteknikk av byttedyr	32V NQ 086334	Skarven
SUNNDAL	UOPPKLARA	09	Drapsteknikk av byttedyr	32V NQ 095344	Grytvasshau
SURNADAL	GODTEKE	1804	Sporavtrykk	32V NQ 130657	Mellanfjell
SURNADAL	GODTEKE	2303	Synsobservasjon	32V NQ 133726	Kvernbekken
SURNADAL	UOPPKLARA	1009	Synsobservasjon	32V NQ 045625	Naustådalen
SURNADAL	UOPPKLARA	2303	Sporavtrykk	32V NQ 070620	Folldal
RINDAL	GODTEKE	1705	Sporavtrykk	32V NQ 151762	Rypfjellet
RINDAL	UOPPKLARA	2203	Sporavtrykk	32V NQ 220780	Svarthatten

Store rovdyr - rovviltskade på bufe i Møre og Romsdal, 1990

RINDAL	UOPPKLARA	2308	Synsobservasjon	32V NQ 090810	Skrumlevatn	
AURE	UOPPKLARA	08	Synsobservasjon	32V MR 810150	Ormsetfjell	
AURE	UOPPKLARA	2711	Sporavtrykk	32V MR 804114	Bjøringdale	
MELDINGAR 1990						
RAUMA	GODTEKE	1509	Synsobservasjon	32V MQ 395093	Hånådalshau	RK-031-90
NESSET	GODTEKE	1609	Sporavtrykk	32V MQ 653181	Røyra	RK-030-90
NESSET	UOPPKLARA	0409	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 754154	Fiksteinbot	KD-110-90
FRÆNA	UOPPKLARA	0506	Synsobservasjon	32V MQ 128722	Fræneidet	RK-012-90
SUNNDAL	GODTEKE	0108	Synsobservasjon	32V NQ 038285	Reppdalen	OB-029-90
SUNNDAL	GODTEKE	0109	Drapsteknikk av byttedyr	32V NQ 087335	Skarven	KD-081-90
SUNNDAL	GODTEKE	0109	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 972199	Grøvudalen	KD-075-90
SUNNDAL	GODTEKE	0109	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 964205	Fegran, Grøv	KD-093-90
SUNNDAL	GODTEKE	0109	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 965204	Fegran, Grøv	KD-099-90
SUNNDAL	GODTEKE	0109	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 962207	Fegran, Grøv	KD-102-90
SUNNDAL	GODTEKE	0109	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 952235	Flysetra, Gr	KD-105-90
SUNNDAL	GODTEKE	0109	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 967203	Fegran, Grøv	KD-097-90
SUNNDAL	GODTEKE	0109	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 953238	Flysetra, Gr	KD-106-90
SUNNDAL	GODTEKE	0308	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 953237	Flysetra, Gr	KD-054-90
SUNNDAL	GODTEKE	0309	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 961258	Grøvudalen	KD-086-90
SUNNDAL	GODTEKE	0309	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 961253	Grøvudalen	KD-087-90
SUNNDAL	GODTEKE	0309	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 962253	Grøvudalen	KD-088-90
SUNNDAL	GODTEKE	0309	Drapsteknikk av byttedyr	32V NQ 117349	Durmålshaug	KD-082-90
SUNNDAL	GODTEKE	0609	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 966204	Fegran, Grøv	KD-098-90
SUNNDAL	GODTEKE	0609	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 961206	Fegran, Grøv	KD-101-90
SUNNDAL	GODTEKE	0609	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 975194	Fegran, Grøv	KD-094-90
SUNNDAL	GODTEKE	0609	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 975194	Fegran, Grøv	KD-096-90
SUNNDAL	GODTEKE	0808	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 964257	Nysetra, Grø	KD-053-90
SUNNDAL	GODTEKE	0809	Drapsteknikk av byttedyr	32V NQ 085351	Gryta	KD-122-90
SUNNDAL	GODTEKE	0908	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 948219	Grøvudalen	KD-052-90
SUNNDAL	GODTEKE	0909	Drapsteknikk av byttedyr	32V NQ 075364	Liahjellsha	KD-123-90
SUNNDAL	GODTEKE	1009	Drapsteknikk av byttedyr	32V NQ 095371	Storbekken	KD-129-90
SUNNDAL	GODTEKE	1108	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 947224	Storvollset	KD-056-90
SUNNDAL	GODTEKE	1108	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 949227	Grøvudalen	KD-057-90
SUNNDAL	GODTEKE	1108	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 953240	Flysetra, Gr	KD-055-90

Store rovdyr - rovviltskade på bufe i Møre og Romsdal, 1990

SUNNDAL	GODTEKE	1609	Drapsteknikk av byttedyr	32V NQ 081374	Morka	KD-125-90
SUNNDAL	GODTEKE	1609	Drapsteknikk av byttedyr	32V NQ 087331	Skarven	KD-127-90
SUNNDAL	GODTEKE	2309	Drapsteknikk av byttedyr	32V NQ 078338	Skarven	KD-149-90
SUNNDAL	GODTEKE	2309	Drapsteknikk av byttedyr	32V NQ 054326	Svarthaugen	KD-148-90
SUNNDAL	GODTEKE	3108	Drapsteknikk av byttedyr	32V NQ 088339	Skarven	KD-080-90
SUNNDAL	GODTEKE	3108	Drapsteknikk av byttedyr	32V NQ 087336	Skarven	KD-079-90
SUNNDAL	UOPPKLARA	0109	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 961209	Raubekken	KD-103-90
SUNNDAL	UOPPKLARA	0210	Drapsteknikk av byttedyr	32V NQ 057334	Sø-sætra	KD-146-90
SUNNDAL	UOPPKLARA	0609	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 977196	Fegran, Grøv	KD-091-90
SUNNDAL	UOPPKLARA	0609	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 951217	Grøvudalen	KD-104-90
SUNNDAL	UOPPKLARA	1009	Drapsteknikk av byttedyr	32V NQ 093353	Gryta	KD-124-90
SUNNDAL	UOPPKLARA	1409	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 956206	Grønliškard	KD-113-90
SUNNDAL	UOPPKLARA	1409	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 956206	Grønliškard	KD-114-90
SUNNDAL	UOPPKLARA	1409	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 956206	Grønliškard	KD-115-90
SUNNDAL	UOPPKLARA	2207	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 889307	Geitadal	KD-051-90
SUNNDAL	UOPPKLARA	2305	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 985309	Røimo	KD-058-90
SUNNDAL	UOPPKLARA	2309	Drapsteknikk av byttedyr	32V NQ 098357	Grytvatnet	KD-147-90
SUNNDAL	SANNSYNLEG	0109	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 974196	Grøvudalen	KD-076-90
SUNNDAL	SANNSYNLEG	0609	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 975197	Fegran, Grøv	KD-095-90
SUNNDAL	SANNSYNLEG	0808	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 963254	Nysætra, Grø	KD-092-90
SUNNDAL	SANNSYNLEG	1309	Drapsteknikk av byttedyr	32V NQ 067344	Gravemsætra	KD-128-90
SUNNDAL	SANNSYNLEG	1409	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 956206	Grønliškard	KD-112-90
SUNNDAL	SANNSYNLEG	1609	Drapsteknikk av byttedyr	32V NQ 063332	Svarthaugen	KD-126-90
SUNNDAL	SANNSYNLEG	2109	Drapsteknikk av byttedyr	32V NQ 035310	Jenstad	KD-119-90
SUNNDAL	SANNSYNLEG	2408	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 947224	Storvollset	KD-063-90
SUNNDAL	SANNSYNLEG	2509	Drapsteknikk av byttedyr	32V NQ 051322	Svarthaugen	KD-140-90
SUNNDAL	SANNSYNLEG	2808	Drapsteknikk av byttedyr	32V NQ 069323	Svarthaugen	KD-078-90
SUNNDAL	FEIL	0406	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 961254	Grøvudalen	KD-059-90
SUNNDAL	FEIL	0609	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 962205	Fegran, Grøv	KD-100-90
SURNADAL	FORKASTA	1808	Synsobservasjon	32V NQ 156662	Geithetta	OB-031-90
SURNADAL	GODTEKE	1104	Sporavtrykk	32V NQ 082652	N Lortkjela	OB-008-90
SURNADAL	GODTEKE	1305	Synsobservasjon	32V NQ 070640	Folldalen	RK-026-90
SURNADAL	GODTEKE	2001	Sporavtrykk	32V MQ 988816	Holtsetra	OB-004-90
SURNADAL	GODTEKE	2401	Sporavtrykk	32V MQ 996793	Pebua	OB-003-90
RINDAL	GODTEKE	2311	Sporavtrykk	32V NQ 220680	Åssetra, Sva	

Store rovdyr - rovviltskade på bufe i Møre og Romsdal, 1990

RINDAL UOPPKLARA 2812 Sporavtrykk 32V NQ 120860 Nergardsmoe RK-002-91

5.2 Bjørnemeldingar 1987-1990

===== DATO : 17.07.91
 ***** UTSKRIFT FRA ROVDYR-REGISTERET TYPE : 5 *****
 =====

BJØRN I MØRE OG ROMSDAL

 Obs.År Vurdering Obs. Observasjonstype UTM-referanse Stedsnamn Ref.nr
 Kommune dato

MELDINGAR 1987

ØRSTA	FEIL	0409	Drapsteknikk av byttedyr	32V LQ 470030	Skorgedalen	
ØRSTA	FEIL	2704	Drapsteknikk av byttedyr	32V LQ 680000	Sæbø	
STORDAL	FORKASTA	05	Drapsteknikk av byttedyr	32V LQ 976200	Midtbustsøt	
SYKKYLVEN	UOPPKLARA	11	Sporavtrykk	32V LQ 765173	Tjoneslia	
SYKKYLVEN	UOPPKLARA	1609	Synsobservasjon	32V LQ 784056	Vellesetra	
SUNNDAL	FEIL	1406	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 767699	Ålvundeid	
SURNADAL	FEIL	1207	Drapsteknikk av byttedyr	32V NQ 030740	Breidskarde	
SURNADAL	FEIL	1507	Synsobservasjon	32V MQ 870650	Knyken	
RINDAL	FORKASTA	0908	Drapsteknikk av byttedyr	32V NR 110070	Nebba	
RINDAL	FORKASTA	1108	Drapsteknikk av byttedyr	32V NR 110070	Nabba	

MELDINGAR 1988

SYKKYLVEN	FEIL	05	Sporavtrykk	32V LQ 755105	Fet	
RAUMA	FEIL	07	Synsobservasjon	32V MQ 315055	Muldalsegga	
TINGVOLL	UOPPKLARA	06	Synsobservasjon	32V MQ 535915	Vollan	
TINGVOLL	UOPPKLARA	06	Skremte busdyr	32V MQ 552924	Hagan	
TINGVOLL	UOPPKLARA	07	Brøl/lyder	32V MQ 560860	Kamlia	
TINGVOLL	UOPPKLARA	2407	Synsobservasjon	32V MQ 600860	Biren	
SURNADAL	FEIL	07	Ekskrement/oppgulp	32V MQ 943713	Søyådalen	
RINDAL	FEIL	08	Kloremerker	32V NQ 202835	Rinna	
AURE	UOPPKLARA	2205	Synsobservasjon	32V MR 803096	Sula	
HALSA	UOPPKLARA	09	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 678937	Betnasetra	

MELDINGAR 1989

NORDDAL	UOPPKLARA	1605	Brøl/lyder	32V MQ 120100	Døving	
NORDDAL	UOPPKLARA	2507	Synsobservasjon	32V MQ 235091	Høghornet	

Store rovdyr - rovviltskade på bufe i Møre og Romsdal, 1990

SYKKYLVEN	FEIL	1604	Hår	32V LQ 867160	Nysætra
AURE	UOPPKLARA		Sporavtrykk	32V MR 783217	Rotneset
AURE	UOPPKLARA	10	Synsobservasjon	32V MR 860310	Myra
AURE	UOPPKLARA	0708	Synsobservasjon	32V MR 804192	Veandalen
HALSA	UOPPKLARA	1106	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 801904	Valsøybotn
HALSA	UOPPKLARA	2404	Maurtue(r)	32V MQ 625886	Kråka
HALSA	UOPPKLARA	2803	Synsobservasjon	32V MR 785021	Stokke

MELDINGAR 1990

MOLDE	UOPPKLARA	0208	Synsobservasjon	32V MQ 241561	Horja	RK-018-90
NORDDAL	UOPPKLARA	06	Brøl/lyder	32V MQ 125104	Døving	RK-022-90
NORDDAL	UOPPKLARA	06	Skremte husdyr	32V MQ 164117	Hjelme	RK-023-90
NORDDAL	UOPPKLARA	2804	Sporavtrykk	32V MQ 211854	Reindalsree	RK-016-90
SUNNDAL	UOPPKLARA	1009	Synsobservasjon	32V MQ 752650	Reinset	RK-042-90
SUNNDAL	UOPPKLARA	1211	Ekskrement/oppgulp	32V MQ 731598	Flåskardet	RK-041-90
SURNADAL	UOPPKLARA	0108	Oppgraving av veps/humlebol	32V NQ 020752	I Breidaker	RK-021-90
SURNADAL	UOPPKLARA	0108	Sporavtrykk	32V MQ 980940	Bjønnatjønn	RK-019-90
SURNADAL	UOPPKLARA	1305	Maurtue(r)	32V MQ 833682	Hjellnesset	RK-002-90
SURNADAL	UOPPKLARA	2810	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 750840	Kammen, Årne	RK-035-90
AURE	FEIL	07	Drapsteknikk av byttedyr	32V MR 802187	Slettjelle	RK-025-90

5.3 Gaupemeldingar 1987-1990

..... DATO : 17.07.91
 ***** UTSKRIFT FRA ROVDYR-REGISTERET TYPE : 5 *****

GAUPE I MØRE OG ROMSDAL

Obs. År Kommune	Vurdering	Obs. dato	Observasjonstype	UTM-referanse	Stedsnamn	Ref.nr
--------------------	-----------	--------------	------------------	---------------	-----------	--------

MELDINGAR 1987

MOLDE	SANNSYNLEG	2504	Sporavtrykk	32V MQ 190685	Bjørnen, Ska
SYKKYLVEN	UOPPKLARA	11	Sporavtrykk	32V LQ 765174	Tjøneshia
GJEMNES	FORKASTA	2810	Drapsteknikk av byttedyr	32V MQ 432794	Vollsetra
HALSA	GODTEKE	05	Synsobservasjon	32V MR 790040	Stokke

MELDINGAR 1988

ØRSTA	UOPPKLARA	2501	Sporavtrykk	32V LP 607941	Eide	RK-017-91
SYKKYLVEN	GODTEKE	04	Sporavtrykk	32V LQ 810250	Løsetætra	

Store rovdyr - rovviltsskade på bufe i Møre og Romsdal, 1990

SYKKYLVEN	GODTEKE	04	Sporavtrykk	32V LQ 810220	Løvollheian
SYKKYLVEN	GODTEKE	05	Sporavtrykk	32V LQ 755105	Fet
SYKKYLVEN	GODTEKE	05	Sporavtrykk	32V LQ 850210	Løset
RAUMA	SANNSYNLEG	10	Drapateknikk av byttedyr	32V MQ 468228	Flatmark
HALSA	GODTEKE	04	Synsobservasjon	32V MQ 658972	Afarli
HALSA	GODTEKE	0403	Synsobservasjon	32V MQ 619898	Indreitsetr
HALSA	GODTEKE	0403	Sporavtrykk	32V MQ 608893	Kvalneset
HALSA	GODTEKE	1506	Synsobservasjon	32V MQ 644938	Vollemødal
HALSA	UOPPKLARA	08	Synsobservasjon	32V MR 706012	Myrstad

MELDINGAR 1989

SYKKYLVEN	GODTEKE	1003	Synsobservasjon	32V LQ 757188	Vikedalen
SYKKYLVEN	UOPPKLARA	0405	Sporavtrykk	32V LQ 778159	Skålholten
SYKKYLVEN	UOPPKLARA	1204	Synsobservasjon	32V LQ 753187	Vik, Helleda
RAUMA	GODTEKE	0403	Sporavtrykk	32V MQ 500060	Furuholalia
RAUMA	FEIL	0106	Drapateknikk av byttedyr	32V MQ 500120	Vermedalen
NESSET	FEIL	07	Drapateknikk av byttedyr	32V MQ 550470	Eresfjord
AURE	SANNSYNLEG	0708	Drapateknikk av byttedyr	32V MQ 820130	Torsetsetra

MELDINGAR 1990

MOLDE	SANNSYNLEG	3010	Synsobservasjon	32V LQ 989570	Haukebøen	RK-036-90
SANDE	UOPPKLARA	1009	Synsobservasjon	32V LQ 200080	Gjøneset	RK-028-90
VOLDA	UOPPKLARA	1609	Synsobservasjon	32V LP 465964	Liaskaret	RK-032-90
VOLDA	UOPPKLARA	2608	Synsobservasjon	32V LP 451982	Kleiva	RK-027-90
SYKKYLVEN	UOPPKLARA	0508	Synsobservasjon	32V LQ 783163	Gimsdalsset	RK-020-90
VESTNES	FEIL	0210	Drapateknikk av byttedyr	32V MQ 017392	Bøsætra	RK-034-90
SUNNDAL	GODTEKE	1311	Synsobservasjon	32V MQ 972414	Romfo	RK-043-90
SUNNDAL	SANNSYNLEG	12	Sporavtrykk	32V MQ 740750	Grønneåsen	RK-004-91
SURNADAL	GODTEKE	3011	Synsobservasjon	32V MQ 949848	Mauset	RK-044-90

MELDINGAR 1991

MOLDE	GODTEKE	2302	Organfragmenter	32V MQ 335677	Langlissetra	RK-005-91
-------	---------	------	-----------------	---------------	--------------	-----------

RK = Rovdyr- og kadavermeldingar som er bandsama av miljøvernauddelinga hos fylkesmannen i Møre og Romsdal.

KD = Kadavermeldingar med mistanke jerveskade som er handsama av koordinatoren for Dovre/Rondane jerveforvaltingsområde.

Store rovdyr - rovviltskade på bufe i Møre og Romadal, 1990

OB = Observasjon av jerv unnateke kadavermeldingar som er handsama av koordinatoern for Dovre/Rondane jerveforvaltingsområde.

RK-02, RK-04, RK-05, RK-37, RK-38, RK-39, RK-40 er seinare stroke av lista pga. at meldingar har blitt avkrefta, dobbeltregistreringar, ikkje klart å kome i kontakt med observatør osv.

Store rovdyr - rovviltskade på bufe i Møre og Romsdal, 1990

5.4 Tap av sau og lam på beite 1987

Sleppte og tapte sau og lam på beite, krav om erstatning, erstatning for rovvilt-drepne dyr og dokumentert rovvilt-drepne dyr 1987, sortert på kommune.

Kommune	Sleppte dyr tal		Tapte dyr tal		Tapte dyr %		Skadekrav fr. rovvilt		Utbet. ers. fr. rovvilt		Dok. skade fr. rovvilt	
	Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam
Molde	1267	1632	35	158	2,8	9,7	1			1		
Kr. sund												
Ålesund	305	279	26	23	8,5	8,2						
Vanylven	3619	4297	151	405	4,2	9,4						
Sande	1642	1919	50	151	3,0	7,9						
Herøy	2047	2552	59	192	2,9	7,5						
Ulstein	900	963	20	69	2,2	7,2						
Hareid	608	815	16	72	2,6	8,8						
Volda	3153	4299	87	302	2,8	7,0						
Ørsta	3813	5911	123	460	3,2	7,8						
Ørskog	664	981	11	97	1,7	9,9						
Norddal	2151	3186	48	221	2,2	6,9						
Stranda	3928	5756	82	280	2,1	4,9						
Stordal	1023	1338	23	81	2,2	6,1						
Sykkylven	2203	2875	59	230	2,7	8,0				3		
Skodje	495	699	9	91	1,8	13,0						
Sula	138	202	4	9	2,9	4,5						
Giske	244	325	14	17	5,7	5,2						
Haram	1719	2271	67	194	3,9	8,5						
Vestnes	2734	3653	52	289	1,9	7,9						
Rauma	5396	7481	132	499	2,4	6,7	11	38	13	30	2	7
Neset	3194	4451	96	557	3,0	12,5	19	72	14	62		1
Midsund	81	88	1	12	1,2	13,6						
Sandøy	73	73	1	1	1,4	1,4						
Aukra	69	91	1	7	1,4	7,7						
Fræna	2477	3557	58	231	2,3	6,5						
Eide	1098	1522	22	94	2,0	6,2						
Averøy	245	332	16	29	6,5	8,7						
Frei	139	143	6	48	4,3	33,6						
Gjemnes	1352	2022	20	174	1,5	8,6						
Tingvoll	993	1540	23	143	2,3	9,3						
Sunndal	3177	4692	78	317	2,5	6,8	5	31	4	14		
Surnadal	4482	7007	97	741	2,2	10,6		62		18		1
Rindal	2141	3513	23	224	1,1	6,4						
Aure	700	938	23	133	3,3	14,2	3	8		2		
Halsa	2221	3168	62	567	2,8	17,9	1	15		15		
Tustna	304	310	11	43	3,6	13,9						
Smøla	1098	1118	57	128	5,2	11,4						
Org. beite	48763	70067	989	5095	2,0	7,3						
Ikkje org	13130	15932	674	2194	5,1	13,8						
Totalt	61893	85999	1663	7289	2,7	8,5	40	226	31	145	2	9

Dyra er registrert i bustadkommunen til bufeelgaren, ikkje der dyra beiter.

Store rovdyr - rovviltskade på bufe i Møre og Romsdal, 1990

5-5 Tap av sau og lam på beite 1987 for organisert beitebruk

Sleppte og tapte sau og lam på beite, krav om erstatning, erstatning for rovvilt-drepne dyr og dokumentert rovvilt-drepne dyr 1987, sortert på kommune for organisert beitebruk.

Kommune	Sleppte dyr tal		Tapte dyr tal		Tapte dyr %		Skadekrav fr.rovvilt		Utbet.ers. fr.rovvilt		Dok.skade fr.rovvilt	
	Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam
Molde	943	1262	27	130	2,9	10,3	1			1		
Kr.sund												
Ålesund	96	161	0	2	0,0	1,2						
Vanylven	2843	3492	100	289	3,5	8,3						
Sande	159	168	1	2	0,6	1,2						
Herøy	1334	1809	35	109	2,6	6,0						
Ulstein	422	555	7	50	1,7	9,0						
Hareid												
Volda	1745	2533	41	142	2,3	5,6						
Ørsta	2394	3713	50	198	2,1	5,3						
Ørskog	646	1002	8	77	1,2	7,7						
Norddal	1992	3002	34	189	1,7	6,3						
Stranda	3557	5202	57	209	1,6	4,0						
Stordal	779	1034	16	52	2,1	5,0						
Sykkylven	1560	2073	25	91	1,6	4,4				3		
Skodje	441	618	4	70	0,9	11,3						
Sula												
Gleke	183	255	7	17	3,8	6,7						
Haram	1550	2116	42	170	2,7	8,0						
Vestnes	2281	2980	44	225	1,9	7,6						
Rauma	4477	6353	109	400	2,4	6,3	11	38	13	30	2	7
Neset	2839	3875	65	427	2,3	11,0	19	72	14	62		1
Midsund												
Sandøy												
Aukra												
Fræna	2008	3177	25	159	1,2	5,0						
Eide	957	1431	14	64	1,5	4,5						
Averøy												
Frei	130	133	6	47	4,6	35,3						
Gjemnes	1108	1669	17	142	1,5	8,5						
Tingvoll	750	1108	21	108	2,8	9,7						
Sunndal	3141	4680	55	246	1,8	5,3	5	31	4	14		
Surnadal	4425	7024	57	573	1,3	8,2		62		18		1
Rindal	2152	3578	15	188	0,7	5,3						
Aure	605	839	10	100	1,7	11,9	3	8		2		
Halsa	2033	2915	44	470	2,2	16,1	1	15		15		
Tustna	203	241	10	32	4,9	13,3						
Smøla	1010	1069	43	117	4,3	10,9						
Org.beite	48763	70067	989	5095	2,0	7,3						

Dyra er registrert i bustadkommunen til bufeeigaren, ikkje der dyra belter.
Tala for Ulstein er for Ulstein/Hareid sankelag.

Store rovdyr - rovviltskade på bufe i Møre og Romedal, 1990

5.6 Tap av sau og lam på beite 1988

Sleppte og tapte sau og lam på beite, krav om erstatning, erstatning for rovvilt-drepne dyr og dokumentert rovvilt-drepne dyr 1988, sortert på kommune.

Kommune	Sleppte dyr tal		Tapte dyr tal		Tapte dyr %		Skadekrav fr. rovvilt		Utbet. ers. fr. rovvilt		Dok. skade fr. rovvilt	
	Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam
Molde	1187	1662	28	137	2,4	8,2						
Kr. sund												
Ålesund	256	257	14	25	5,5	9,7						
Vanylven	3638	4683	124	502	3,4	10,7						
Sande	1544	1929	54	154	3,5	7,9						
Herøy	2099	2796	82	184	3,9	6,6						
Ulsteln	823	921	25	82	3,0	8,9		1		1		
Hareid	612	763	8	60	1,3	7,9						
Volda	3007	4231	104	362	3,5	8,6						
Ørsta	3667	5752	108	404	2,9	7,0						
Ørskog	612	951	12	94	2,0	9,9						
Norddal	1929	3025	43	203	2,2	6,7						
Stranda	3908	5850	100	270	2,6	4,6						
Stordal	1058	1462	30	76	2,8	5,2						
Sykkylven	2150	2910	70	204	3,3	7,0						
Skodje	493	691	23	82	4,7	11,9						
Sula	143	194	5	13	3,5	6,7						
Giske	196	291	7	27	3,6	9,3						
Haram	1781	2350	76	242	4,3	10,3						
Vestnes	2852	3653	66	292	2,3	8,0						
Rauma	5249	7684	136	551	2,6	7,2	5	20	3	16		1
Neset	3064	4577	95	489	3,1	10,7	17	98	13	71		
Midsund	72	94	2	6	2,8	6,3						
Sandøy	58	70	8	7	13,7	10,0						
Aukra	85	135	4	4	4,7	3,0						
Fræna	2401	3623	55	177	2,3	4,9						
Eide	1097	1617	33	97	3,0	6,0						
Averøy	270	409	8	32	3,0	7,8						
Frei	158	168	5	41	3,2	24,4						
Gjemmes	1455	2035	56	160	3,8	7,9						
Tingvoll	801	1271	26	125	3,2	9,8						
Sunndal	3101	4832	90	292	2,9	6,0	7	55	7	30		7 ¹
Surnadal	4222	6754	97	497	2,3	7,4	1	25		7		
Rindal	2135	3594	27	208	1,3	5,8		3		2		
Aure	617	845	16	100	2,6	11,8						
Halsa	2259	3092	65	420	2,9	13,6	1	22		12		
Tustna	294	352	15	37	5,1	10,5						
Smøla	1115	1236	65	123	5,8	10,0						
Org. beite	48761	72159	1051	4585	2,2	6,4						
Ikkje org	11647	14600	731	2194	6,3	15,0						
Totalt	60408	86759	1782	6779	2,9	7,8	31	224	23	139		8

1 = To av kadavrene er ikkje gitt opplysningar om var lam eller sau.

5.7 Tap av lam og sau på beite 1988 for organisert beitebruk

Sleppte og tapte sau og lam på beite, krav om erstatning, erstatning for rovvilt-drepne dyr og dokumentert rovvilt-drepne dyr 1988, sortert på kommune for organisert beitebruk.

Kommune	Sleppte dyr tal		Tapte dyr tal		Tapte dyr %		Skadekrav fr. rovvilt		Utbet.ers. fr. rovvilt		Dok.skade fr. rovvilt	
	Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam
Molde	987	1385	24	127	2,4	9,2						
Kr.sund												
Ålesund	67	111	1	2	1,5	1,8						
Vanylven	2883	3773	87	381	3,0	10,1						
Sande	173	196	4	7	2,3	3,6						
Hørøy	1375	1985	45	121	3,3	6,1						
Ulstein	486	622	8	56	5,8	9,8		1		1		
Hareid												
Volda	1760	2609	35	162	2,0	6,2						
Ørsta	3055	4928	60	221	2,0	4,5						
Ørskog	626	1001	6	72	1,0	7,2						
Norddal	1857	2862	31	174	1,7	6,1						
Stranda	3518	5305	71	203	2,0	3,8						
Stordal	808	1158	24	43	3,0	3,7						
Sykkylven	1938	2645	29	128	1,5	4,8						
Skodje	463	656	16	58	3,5	8,8						
Sula												
Giske	147	228	5	16	3,4	7,0						
Haram	1595	2142	54	211	3,4	9,9						
Vestnes	2293	3080	59	222	2,6	7,2						
Rauma	4420	6583	75	328	1,7	5,0	5	20	3	16		1
Nasset	2281	3417	63	341	2,8	10,0	17	98	13	71		
Midsund												
Sandøy												
Aukra												
Fræna	1811	2880	23	95	1,3	3,3						
Eide	1001	1487	26	71	2,6	4,8						
Averøy												
Frei	129	130	5	36	3,9	27,7						
Gjemnes	1157	1657	40	128	3,5	7,7						
Tingvoll	631	991	21	87	3,3	8,8						
Sunnedal	3059	4825	57	243	1,9	5,0	7	55	7	30		7 ¹
Surnadal	4193	6824	67	395	1,6	5,8	1	25		7		
Rindal	2076	3558	20	153	1,0	4,3		3		2		
Aure	592	819	13	87	2,2	10,6						
Halsa	2237	3010	56	347	2,5	11,5	1	22		12		
Tustna	181	227	3	15	1,7	6,6						
Smøla	962	1065	23	55	2,4	5,2						
Org.beite	48761	72159	1051	4585	2,2	6,4						

Dyra er registrert i bustadkommunen til bufeiegaren, ikkje der dyra beiter.
Tala for Ulstein er for Ulstein/Hareid sankelag.

5.8 Tap av sau og lam på beite 1989

Sleptte og tapte sau og lam på beite, krav om erstatning, erstatning for rovvilt-drepne dyr og dokumentert rovvilt-drepne dyr 1989.

Kommune	Sleptte dyr tal		Tapte dyr tal		Tapte dyr %		Skadekrav fr. rovvilt		Utbet. ers. fr. rovvilt		Dok. skade fr. rovvilt	
	Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam
Molde	1126	1516	41	117	3,6	7,7						
Kr.sund												
Ålesund	249	273	12	29	4,8	10,6						
Vanylven	4079	4725	155	439	3,8	9,3						
Sande	1568	1879	60	154	3,8	8,2						
Herøy	2024	2649	88	202	4,3	7,6						
Ulstein	797	814	12	73	2,1	9,0						
Hareld	638	769	12	61	2,2	7,9						
Volda	2913	3975	81	339	2,8	8,5						
Ørsta	3623	5595	132	433	3,6	7,7						
Ørskog	559	916	20	82	3,6	8,6						
Norddal	1960	3006	49	176	2,5	5,9						
Stranda	3929	5753	91	296	2,3	5,1						
Stordal	955	1257	18	64	1,9	5,1						
Sykkylven	2180	2821	54	199	2,5	7,1		6		2		
Skodje	444	584	14	74	3,2	12,7						
Sula	134	185	3	15	2,2	8,1						
Giske	176	234	11	22	6,3	9,4						
Haram	1655	2223	63	217	3,8	9,8						
Vestnes	2760	3621	66	217	2,4	7,8						
Rauma	5203	7438	145	513	2,8	6,9	1	19	1	12		2
Nesset	3169	4466	111	518	3,5	11,6	27	112	25	109		3
Midsund	60	88	1	8	1,7	9,1						
Sandøy	62	78	1	6	1,6	7,7						
Aukra	79	119	0	17	0,0	14,3						
Fræna	2640	3792	57	270	2,3	7,1						
Elde	1055	1535	35	125	3,3	8,1						
Averøy	294	438	14	50	4,8	11,4						
Frei	119	145	4	56	3,4	38,6						
Gjemnes	1439	2041	50	164	3,5	8,0						
Tingvoll	797	1231	19	126	2,4	10,2						
Sunnadal	2947	4564	84	323	2,9	7,1	20	84	13	78		6
Surnadal	3996	6502	104	558	2,6	8,6	12	96	8	69		
Rindal	2042	3455	42	214	2,1	6,2		8		8		
Aure	574	788	25	111	4,4	14,1		21		6		
Halsa	2273	3223	69	491	3,0	15,2	2	21		16		
Tustna	264	270	14	43	5,3	15,9						
Smøla	1230	1247	70	145	5,7	11,6						
Org.beite	39989	59200	1059	4235	2,6	7,2						11
Ikkje org	20023	25015	775	2777	3,9	11,1						
Totalt	60012	84215	1834	7012	3,1	8,3	61	377	48	299		11

Dyra er registrert i bustadkommunen til bufeeigaren, ikkje der dyra beiter.

Tilskot til organisert beitebruk blei avvikla f.o.m. 1989, men fleirtalet av sankelaga sendte allikevel inn resultat.

5.9 Tap av sau og lam på beite 1989 for organisert beitebruk

Sleptte og tapte sau og lam på beite, krav om erstatning, erstatning for rovvilt-drepne dyr og dokumentert rovvilt-drepne dyr 1989, sortert på kommune for organisert beitebruk.

Kommune	Sleptte dyr tal		Tapte dyr tal		Tapte dyr %		Skadekrav fr. rovvilt		Utbet. ers. fr. rovvilt		Dok. skade fr. rovvilt	
	Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam
Molde	990	1390	38	109	3,8	7,8						
Kr. sund												
Ålesund												
Vanylven	2991	3874	108	325	3,6	8,4						
Sande	259	323	6	8	2,3	2,5						
Herøy	1403	1963	45	139	3,2	7,1						
Ulstein	437	551	7	40	1,6	7,3						
Hareid												
Volda	1235	1818	24	118	1,9	6,5						
Ørsta	2867	4618	105	346	3,7	7,5						
Ørskog	586	1006	9	79	1,5	7,9						
Norddal	1788	2812	39	138	2,2	4,9						
Stranda	3146	4649	68	227	2,2	4,9						
Stordal	758	1034	11	37	1,5	3,6						
Sykkylven	1980	2672	52	154	2,6	5,8		6		2		
Skodje	462	606	9	61	1,9	10,1						
Sula												
Giske	114	185	3	16	2,6	8,6						
Haram	1353	1885	32	166	2,4	8,8						
Vestnes												
Rauma	3838	5624	82	332	2,1	5,9	1	19	1	12		2
Nesset	546	881	28	102	5,1	11,6	27	112	25	109		3
Midsund												
Sandøy												
Aukra												
Frøna	1993	3251	37	164	1,9	5,0						
Elde	922	1376	23	89	2,5	6,5						
Averøy												
Frei												
Gjemnes	1176	1704	37	128	3,1	7,5						
Tingvoll	617	953	15	86	2,4	9,0						
Sunndal	791	1343	16	81	2,0	6,0	20	84	13	78		6
Surnadal	3821	6171	82	451	2,1	7,3	12	96	8	69		
Rindal	2038	3448	32	171	1,6	5,0		8		8		
Aure	568	779	20	99	3,5	12,7		21		6		
Halsa	2239	3173	75	446	3,3	14,1	2	21		16		
Tustna	187	207	4	22	2,1	10,6						
Smøla	884	904	52	101	5,9	11,2						
Org. beite	39989	59200	1059	4235	2,6	7,2						11

Dyra er registrert i bustadkomunnen til bufeelgaren, ikkje der dyra belter.

Tilskot til organisert beitebruk blei avvikla f.o.m. 1989, men fleirtalet av sankelaga sendte allikevel inn resultat.

Tala for Ulstein er for Ulstein/Hareid sankelag.

5.10 Tap av sau og lam på beite 1990 for organisert beitebruk

Slepte og tapte sau og lam på beite, krav om erstatning, erstatning for rovvilt-drepne dyr og dokumentert rovvilt-drepne dyr 1990, sortert på kommune for organisert beitebruk.

Kommune	Slepte dyr tal		Tapte dyr tal		Tapte dyr %		Skadekrav fr. rovvilt		Utbet. ers. fr. rovvilt		Dok. skade fr. rovv	
	Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam
Molde	945	1372	22	75	2,3	5,5						
Kr. sund												
Ålesund												
Vanylven	3014	3780	94	311	3,1	8,2						
Sande												
Herøy	1332	1905	38	96	2,9	5,0	2		1			
Ulstein	482	634	15	63	3,1	9,9						
Hareid												
Volda	1216	1769	34	125	2,8	7,1		6		2		
Ørsta	3139	5027	82	280	2,6	5,6						
Ørskog	586	983	9	66	1,5	6,7						
Norddal	2102	3087	41	170	2,0	5,5						
Stranda	3220	4695	51	180	1,6	3,8						
Stordal	863	1192	15	40	1,7	3,6						
Sykkylven	1916	2565	34	98	1,8	3,8						
Skodje	416	573	4	59	1,0	10,3						
Sula												
Giske	94	146	1	14	1,1	9,6						
Haram	1135	1647	35	129	3,1	7,8						
Vestnes												
Rauma	4551	6876	91	412	2,0	6,0	4	75	3	60		
Neset	1578	2220	46	236	2,9	10,6	16	71	13	76		
Midsund												
Sandøy												
Aukra												
Fræna	2099	3257	43	177	2,0	5,4						
Eide	1061	1525	25	98	2,4	6,4						
Averøy												
Prei												
Gjemnes	1048	1518	34	120	3,2	7,9						
Tingvoll	563	815	19	68	3,4	8,3		9		6		
Sunndal	805	1376	12	70	1,5	5,1	32	173	24	146	6	35
Surnadal	4003	6552	70	457	1,7	7,0		85		82		
Rindal	2007	3494	23	169	1,1	4,8		4		4		
Aure	581	840	9	103	1,5	12,3		25		17		
Halsa	2276	3147	51	417	2,2	13,3	4	30		20		
Tustna	172	191	2	12	1,2	6,3						
Smøla	939	979	38	79	4,0	8,1	3	9				
Org. beite	42143	62165	938	4124	2,2	6,6	61	487	41	413	6	35

Dyra er registrert i bustadkommunen til bufeiegaren, ikkje der dyra beiter.

Tilskot til organisert beitebruk blei innført igjen frå 1990. Totaltal for 1990 føreligg ikkje p.g.a. endra tilskotsordningar.

Tala for Ulstein er for Ulstein/Hareid sankelag.

5.11 Kadaverundersøkingar 1990

Kommune Sted	UTM-ref	Ca. akade-/ dødsdato	Art og alder	Jour- nal nr. 90	Døds-/skadeårsak
SANDE Hallebygda	LQ 203043	05	lam	RK-08	Sykdom - pulpanyre
NORDDAL Rellingen	MQ 085036	ultimo mai	lam	RK-10	Uoppklara
SYKKYLVEN		12.08	lam	RK-19	Hund - husky
VESTNES Bøsetra, Skorgedalen	caMQ 017392	01.10	lam	RK-34	Sannsynleg hund
RAUMA Kavliheian, Isfjorden	MQ 422409	13.06	lam	RK-13	Sannsynleg hundedyr
NESSET Mardalen	MQ 558293	12.04	lam	RK-01	Sannsynleg rovpattedyr
Eikesdal	caMQ 652215	05	lam	RK-03	Uoppklara
Piksteinbotn	MQ 754154	04.09	lam	KD-110	Uoppklara
FRÆNA Løgla	MQ 128695	16.05	lam	RK-09	Sannsynleg raudrev
GJEMNES Høgliskarven	MQ 345805	24.06	lam	RK-14	Uoppklara
SUNNDAL Innerdal	MQ 880550	30.05	lam	RK-11	Sannsynleg raudrev
Geitåvatnet	MQ 889307	1989	sau	KD-051	Uoppklara
Storvollsetra, Grøvdal	MQ 948219	07.08	årslam	KD-052	Jerv
Grøvdalen	MQ 964257	08.08	lam	KD-053	Jerv
Grøvdalshytta	MQ 953237	03.08	lam	KD-054	Jerv
Flysetra, Grøvdalen	MQ 953240	11.08	lam	KD-055	Jerv
Storvollsetra, Grøvdal	MQ 947224	07.08	lam	KD-056	Jerv
Storvollsetra, Grøvdal	MQ 949227	06.08	lam	KD-057	Jerv
Røymo	MQ 985309	23.05	årslam	KD-058	Uoppklara
Grøvdalen	MQ 961254	02.06	årslam	KD-059	Anna årsak
Storvollsetra, Grøvdal	MQ 947224	24.08	lam	KD-063	Sannsynleg jerv
Grøvu	MQ 972199	ult. august	lam	KD-075	Jerv
Grøvu	MQ 974196	ult. august	lam	KD-076	Sannsynleg jerv
Svarthaugen	NQ 069323	25.08	lam	KD-078	Sannsynleg jerv
Skarven	NQ 087336	29.08	lam	KD-079	Sannsynleg jerv
Skarven	NQ 088339	29.08	søye	KD-080	Jerv
Skarven	NQ 087335	29.09	lam	KD-081	Jerv
Durmålshaugen ¹	NQ 117349	02.09	lam	KD-082	Jerv
Grøvdalen	MQ 961258	01.09	lam	KD-086	Jerv
Grøvdalen	MQ 961253	01.09	lam	KD-087	Jerv
Grøvdalen	MQ 962253	02.09	lam	KD-088	Jerv
Grøvu	MQ 977196	06.08	lam	KD-091	Uoppklara

Store rovdyr - rovviltskade på bufe i Møre og Romsdal, 1990

Kommune Sted	UTM-ref	Ca. skade-/ dødsdato	Art og alder	Jour- nal nr.90	Døds-/skadeårsak
Grøvdalen	MQ 963254	07.08	lam	KD-092	Sannsynleg jerv
Grøvu	MQ 964205	30.08	lam	KD-093	Jerv
Grøvu	MQ 975194	04.09	lam	KD-094	Jerv
Grøvu	MQ 975197	25.08	lam	KD-095	Sannsynleg jerv
Grøvu	MQ 975194	04.09	lam	KD-096	Jerv
Grøvu	MQ 967203	31.08	lam	KD-097	Jerv
Grøvu ²	MQ 966204	03.09	lam	KD-098	Jerv
Grøvu	MQ 965204	31.08	lam	KD-099	Jerv
Grøvu	MQ 962205	02.09	lam	KD-100	Sprengt
Grøvu	MQ 961206	04.09	lam	KD-101	Jerv
Grøvu	MQ 962207	01.09	lam	KD-102	Jerv
Raubekken	MQ 961209	22.08	lam	KD-103	Uoppklara
Storvollsetra	MQ 951217	1990	lam	KD-104	Uoppklara
Grøvdalshytta	MQ 952235	30.08	lam	KD-105	Jerv
Grøvdalshytta	MQ 953238	30.08	lam	KD-106	Jerv
Grønlskardåa, Grøvdal	MQ 956206	02.09	lam	KD-112	Sannsynleg jerv
Grønlskardåa, Grøvdal	MQ 956206	1989	sau	KD-113	Uoppklara
Grønlskardåa, Grøvdal	MQ 956206	1989	sau	KD-114	Uoppklara
Grønlskardåa, Grøvdal	MQ 956206	1989	sau	KD-115	Uoppklara
Jenstad	NQ 035310	21.09	lam	KD-119	Sannsynleg jerv
Gryta	NQ 085351	02.09	søye	KD-122	Jerv
Gjørasetra	NQ 075364	09.09	søye	KD-123	Jerv
Grytvatnet	NQ 093353	29.08	søye	KD-124	Uoppklara
Morka	NQ 081374	15.09	lam	KD-125	Jerv
Nisjasetra	NQ 063332	15.09	lam	KD-126	Sannsynleg jerv
Kvernbekkløfta	NQ 087331	29.08	lam	KD-127	Jerv
Gravemsetra	NQ 067344	14.09	søye	KD-128	Sannsynleg jerv
Storbekken	NQ 095371	29.08	søye	KD-129	Jerv
Fagerdal	NQ 051322	1989	lam	KD-140	Sannsynleg jerv
Nisjasetra	NQ 057334	28.08	sau	KD-146	Uoppklara
Grytvatnet	NQ 097357	28.08	sau	KD-147	Uoppklara
Fagerdal	NQ 054326	15.09	lam	KD-148	Jerv
Haukåa	NQ 078338	15.09	søye	KD-149	Jerv
SURNADAL					
Hammeslia	MQ 750840	15-21.10	elgku	RK-35	Uoppklara
AURE					
Skålvassfjellet	caMR 900270	31.07	lam	RK-17	Uoppklara
Slettfjellet	MR 802187	ultimo juli	søye	RK-25	Jurbetennelse
BALSA					
Lløbe	MQ 65-99-	24.06	lam	RK-15	Uoppklara
Middagshaugen	MR 826034	09	lam	RK-33	Uoppklara
SMØLA					
Ersnes	MR 412265	16.04	lam	RK-06	Uoppklara
Ersnes	MR 412265	ultimo april	lam	RK-07	Uoppklara

1 = Eigaren av dyret bur i Oppdal kommune.

2 = Eigaren av dyret bur i Tingvoll kommune.

RK = Rovdyr- og kadavermeldingar som er handsama av miljøvernavdelinga hos fylkesmannen i Møre og Romsdal.

KD = Kadavermeldingar med mistanke jerveskade som er handsama av koordinatoren for Dovre/Rondane Jerveforvaltingsområde.

RK-02, RK-04, RK-05, RK-37, RK-38, RK-39, RK-40 er seinare stroke av lista pga. at meldingar har blitt avkrefte, dobbeltregistreringar, ikkje klart å kome i kontakt med observatør osv.

5.12 Rovvilterstatninger 1990

Kravd og erstatta sau og lam for skade av freda rovvilt, sortert på kommune og skadeart 1990

Kommune	ØRNESKADE				BJØRNESKADE				JERVESKADE				SKADE AV FREDA ROVVILT			
	Kravd		Erstatta		Kravd		Erstatta		Kravd		Erstatta		Kravd		Erstatta	
	Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam	Sau	Lam
Herøy									2							1
Volda		6		2												
Rauma		21							4	54					3	60
Neset	1	33		2					15	38					13	74
Tingvoll									9			6				
Sunndal	6	33							26	140	21	117			3	29
Surnadal		26								59		52				30
Rindal		4		4												
Aure		25		2												15
Halsa	2	23		14					2	7						6
Smøla	3	9														
Totalt	12	180		24					49	307	21	175			20	214

Tapa er registrert i dei kommunar der bufeeigaren bur og ikkje i dei kommunar der tapa er påført. Det er betalt ut kr 570.102,- i erstatning (kr 1.938,- pr. sau og 1.188,- pr. lam).

5.13 Kontaktpersonar i rovviltarbeidet

Oversikt over personar som er med i kontaktnettet for rovviltregistreringar

KOMMUNE	KONTAKTPERSON	ADRESSE	TELEFON	
			Privat	Arbeid
Giske	Ove Kaldhol	Bjørkhaugen, 6030 LANGEVÅG	071-92889	071-20560 071-82000
Gjemnes	Fredrik Fredrickson	Skeldsdalen, 6631 BATNFJORDSØRA	072-93776	072-93776
Halsa	Nils Sæterbø	Rognskog, 6682 BETNA	073-37524	
Hareid	Kjell Martin Flø	6060 HAREID	070-93469	
Kr.sund	Bjørn Aasprong	Storskarven 11, 6500 KRISTIANSUND N.	073-77054	
Midsund	Bjørn Gunnar Uglevik	6410 MIDSUND		
Molde	Ole M. Lingen	6375 HOVDENAKKEN	072-51378	072-51788
Neset	Kristian Finset*	6472 EIKESDAL	072-34511	072-34511
"	Henning Øverås*	6470 ERESFJORD	072-34248	072-34248
Norddal	Marit Melchior Homlong	6215 EIDS DAL		
Rauma	Per Fiva*	Fiva 6300 ÅNDALSNEIS	072-21792	072-21077
"	Stein Remmem*	Romsdalsvn. 47b, 6300 ÅNDALSNEIS	090-34081m	
"	Olav Brøste*	6330 VERMA	072-22278	
Rindal	Lars Olav Lund*	6657 RINDAL	072-28819	
"	Ole Fosseide*	6657 RINDAL	073-65681	073-65748
Stranda	Jens E. Berge	6200 STRANDA	073-65275	073-65321
"	John Langeland	6218 HELLESYLT	071-60763	
Sula	Terje Iversen	6030 LANGEVÅG	071-64049	
"	Ove Kaldhol	Bjørkhaugen, 6030 LANGEVÅG	071-92202	071-92889 071-20560 071-82000
Sunn dal	Iver Innerdal*	Innerdal Turisthytte, 6620 ÅLVUNDEID	073-97797	073-97797
"	Tarald Thorshov*	Hovsv. 33, 6600 SUNNDALSØRA	073-97990	073-97990
"	Idar F. Hansen*	6612 GRØA	073-92741	073-92811
"	Sverre Jenstad*	6613 GJØRA	073-96219	073-91852
"	Torleif Nisja*	6613 GJØRA	073-95714	073-95714
"	Gunnar Ottem*	Sunn dalsv. 61, 6600 SUNNDALSØRA	073-95742	073-95742
"	Ola Dag Sæsbøe*	6622 ÅLVUNDFJORD	073-92466	
Surnadal	Arild Roel*	6650 SURNADAL	073-98159	
"	Sigfred Torjul*	Midtv. 20, 6650 SURNADAL	073-60613	073-61411
Sykkylven	Kristen Blindheim	6230 SYKKYLVEN	073-61492	073-61211
Vanylven	Sverre Geir Hellebust	6146 ÅHEIM	090-82974m	
Ørskog	John Ole Aarsæther	6016 ÅLESUND	073-51489	073-51489
Ørsta	Alv Kristoffersen	6170 VARTDAL		070-24016
Ålesund	Svein Dalen	Rødsethagen 19, 6011 ÅLESUND	071-45989	071-70301
"	Ove Kaldhol	Bjørkhaugen, 6030 LANGEVÅG	070-42180	070-42160
			071-41504	
			071-92889	071-20560 071-82000

* Personar som er rovdyrkontaktar i Dovre/Rondane jerveforvaltingsområde
Kommuner som ikkje har kontaktpersonar er Aukra, Aure, Averøy, Eide, Frei, Fræna, Haram, Herøy, Sande, Sandøy, Skodje, Smøla, Stordal, Tingvoll, Tustna, Ulstein, Vestnes og Volda.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

(072) 58 000 - (090) 31 159

5.14

MELDING OM OBSERVASJON AV ROVDYR 19 _____

Fylkesmannen i Møre og Romsdal Miljøvern- og skadeforsikringsavdelinga 6400 MOLDE TLF: 072-58000 / 090-31159	JOURNALNR:
---	------------

OBSERVATØR: _____	OBSERVASJONSDATO: _____
KOMMUNE: _____	KLOKkesLETT: _____
STADNAMN: _____	MELD FRÅ OM OBSERVASJONEN SÅ FORT SOM RÅD TIL FYLKEMANNEN - ELLER EVENTUELT TIL EIN UTPEIKA KONTAKTPERSON DER DET ER DET
KARTBLAD: _____ UTM: _____	

ART	OBSERVASJONSTYPE	TALET PÅ DYR						
BJØRN <input type="checkbox"/>	SYNSOBSERVASJON <input type="checkbox"/> SJÅ A NEDAFOR	<table border="1"> <thead> <tr> <th>UKJEND KJØNN</th> <th>HAN</th> <th>HO</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	UKJEND KJØNN	HAN	HO			
UKJEND KJØNN	HAN		HO					
JERV <input type="checkbox"/>	BYTTEDYRKADAVER <input type="checkbox"/> SJÅ B NEDAFOR							
ULV <input type="checkbox"/>	SPORAVTRYKK <input type="checkbox"/> SJÅ C BAK	VAKSNE DYR						
GAUPE <input type="checkbox"/>	ANNA SPORTEIKN <input type="checkbox"/> SJÅ D BAK	UNGAR						

A	STORLEIK PÅ DYRET(A): _____
	FARGE PÅ DYRET(A): _____
	KORLEIS OPPFØRDE DYRET(A) SEG: _____
	BLEI DYRET(A) SKREMD AV OBSERVATØREN: _____
	KVA RETING BEVEGA DYRET(A) SEG I: _____
	KOR LANGT VAR DET MELLOM OBSERVATØREN OG DYRET(A): _____
	HADDE OBSERVATØREN KIKKERT? - KVA FORSTØRRING?: _____
	MERKNADAR: _____

B	VED KADAVERFUNN BØR SKJEMAET "UNDERSØKING AV KADAVER AV PATTEDYR 19__" FØRST PÅ DET SKJEMAET STÅR DET FØLGJANDE STIKKORD / SPØRSMÅL OM KADAVERET: ART, RASE, KJØNN, ALDER, ØREMERKE, VEKT, FUNNDATE, DØDSDATE OG FØLGJANDE ANDRE STIKKORD / SPØRSMÅL: KORLEIS BLEI DYRET FUNNE, KORLEIS SÅ FUNNSTADEN UT, DETALJAR VED FUNNSTADEN (SPOR OG SPORTEIKN), KONDISJON (FETT UNDER HUD, RUNDT INNVOLLER, I LARBEIN), ER DYRET AVBLØDD?, SKILDING AV BITTMERKER, KLOMERKER, SLAG, SKILDING AV UNDERHUSD BLØDNINGAR OG BLØDNINGAR I LUNGER, SKILDING AV SPISEMERKER, ANDRE SKADER/TEIKN PA SJKDOM, HAR ATSELETERAR ETE PÅ KADAVERET, KONKLUSJON. HUSK FOTODOKUMENTASJON
	Informasjon om kadaverfunn først på anna ark dersom Dykk ikkje har skjemaet.

./ VEND

MÅL LENGDE OG BREIDDE AV AVTRYKK AV STØRSTE FOT HVIS DET ER MOGLEG

STØRSTE FOT PÅ BJØRN ER BAKFOTEN MEDAN DET ER FRAMFOTEN PÅ ULV, JERV OG GAUPE

	MIN.	GJ.SNITT	MAX.
LENGDE			
BREIDDE			
OMRISS			

TALET PÅ MÅLINGAR:

KOR GAMALT VAR SPORET VED MÅLINGA?
 _____ TIMAR _____ DAGAR

SPORUNDERLAG

INSTRUKS FOR MÅLING AV SPOR (MED EKSEMPEL)

VF = VENSTRE FRAMFOT HF = HØGRE FRAMFOT
 VB = VENSTRE BAKFOT HB = HØGRE BAKFOT

C

SNØ - LAUS (*)

SNØ - HARD (*)

SNØ - BLAUT (*)

JORD

SAND

LEIRE

ANNA (**)

(*) ER SPORA TINA UT?

(**) KVA SLAGS SPORUNDERLAG?

BJØRN

JERV

MERKNADAR: _____

LIGGJEPLASS

ØDELAGDE SMÅTRE

KLATREMERKE

GREINPLUKKING

GRAVING

EKSKREMENT (*)

HÅR (**)

KLOREMERKE

BITEMERKE

OPPGRAVDE MAURTUER

HI

ANDRE SPORTEIKN (***)

D

(*) KAN SENDAST TIL FYLKESMANNEN FOR UNDERSØKING. PAKK IKKJE I PLAST.

(**) KAN SENDAST TIL FYLKESMANNEN FOR UNDERSØKING. TA MED ALLT SOM ER AV HÅR.

(***) KVA ANDRE SPORTEIKN?: _____

MERKNADAR / NÆRARE SKILDING AV FUNN: _____

FOTOGRAFERT: Ja / Nei FILM / FOTONUMMER:

TA MED EIT MÅLEBAND, EIN FYRSTIKKESKE ELLER LIKNANDE PÅ BILETA

5.15

UNDERSØKING AV KADAVER AV PATTEDYR 19____

Fylkesmannen i Møre og Romsdal Miljøvernavdelinga 6400 MOLDE		JOURNALNR: _____	
TLF: 072-58000 / 090-31159			
UNDERSØKT AV: _____		UNDERSØKT DATO: _____	
ART: _____	FUNNDATE: _____	DØDSDATO: _____	
RASE: _____	KOMMUNE: _____		
KJØNN: _____ ALDER: _____	FUNNSTAD: _____		
ØREMERKE: _____ VEKT: _____	KARTBLAD: _____ UTM: _____		
KORLEIS BLEI DYRET FUNNE: _____			
KORLEIS SÅ FUNNSTADEN UT: _____			
DETALJAR VED FUNNSTADEN (SPOR OG SPORTEIKN): _____			
KONDISJON (FETT UNDER HUD, RUNDT INNVOLLER, I LÅRBEIN): _____			
ER DYRET AVBLØDD?: _____			
SKILDRING AV BITTMERKER, KLØMERKER, SLAG: _____			
SKILDRING AV UNDERHUDSBLØDNINGAR OG BLØDNINGAR I LUNGER: _____			
SKILDRING AV SPISEMERKER: _____			
ANDRE SKADER/TEIKN PÅ Sjukdom: _____			
HAR ÅTSELETERAR ETE PÅ KADAVERET?: _____			
KONKLUSJON: _____			

./.. VEND

5.16 Rettingar til foregåande rapport

Nedanfor følgjer rettingar til rapport nr. 7 1990, Store rovdyr - rovviltskade på bufe. Registrering av jerv, bjørn, gaupe og ulv og skade som freda rovvilt gjer på bufe i Møre og Romsdal 1987-89.

s. 37 litteraturreferanse nr. 5:

Overskaug, K., Sørensen, O. J. og Kvam, T. 1986. Bjørn i Norge 1983-84. Arbeidsrapport fra rovviltprosjektet nr. 29. 53s.

s. 38 melding nr. 3 for Rauma:

RAUMA	GODTEKE	2709	Hår	32V	MQ 397100	<u>Hånådalshaugen</u>
-------	---------	------	-----	-----	-----------	-----------------------

s. 38 melding nr. 12 for Rauma:

RAUMA	GODTEKE	2709	Drapsteknikk av byttedyr	32V	MQ 400099	<u>Hånådalshaugen</u>
-------	---------	------	--------------------------	-----	-----------	-----------------------

s. 46 nederste linje under Rauma:

<u>Hånådalshaugen</u>	MQ 400099	27.09	2 lam	1 søye	Sannsynleg jerv
-----------------------	-----------	-------	-------	--------	-----------------

s. 46 under Nesset:

Bruabotn	MQ 569222	02.09	1 lam	Jerv
----------	-----------	-------	-------	------

s. 11 figur 3.1 godtekte, sannsynlege og uopklara jervemeldingar 1987.

Rauma kommune:

